Aan de slag met de Macintosh®

Elementaire informatie
over het werken met de Macintosh

Aan de slag

Garantiebepalingen

Apple Computer B.V. te Zeist ("Apple") garandeert haar hardware-produkten tegen fabricage en/of materiaalfouten gedurende een periode van één jaar vanaf de datum van levering door een geautoriseerde Apple Reseller aan de koper.

Een beroep op deze garantie kan uitsluitend door de koper worden gedaan, indien hij binnen de garantieperiode van één jaar het hardware-produkt bij zijn geautoriseerde Apple Reseller of bij een Apple POS Service Center heeft afgeleverd, dan wel de garantie heeft geclaimd bij een goedgekeurde on-site service-organisatie.

Deze garantie is slechts van toepassing op een apparaat voor zover de onderdelen ervan als Apple produkten kunnen worden geïdentificeerd, zo met behulp van het woord of beeldmerk van Apple, zoals dat door Apple daarop is aangebracht. Apple zal naar eigen keuze het defecte apparaat of defecte onderdelen daarvan kosteloos repareren of vervangen. Deze garantie is niet van toepassing, indien naar de mening van Apple het hardware-produkt niet meer in goede staat is tengevolge van onoordeelkundig gebruik, misbruik, verkeerd gebruik, verkeerde toepassing, van buiten komend onheil, of als gevolg van verleende service, reparatie of modificatie door anderen dan een Apple POS Service Center c.q. niet door Apple goedgekeurde on-site organisatie.

Deze garantie geldt evenmin, indien enig Apple serienummer is verwijderd of veranderd. Software-media (schijven e.d.) en documentatie vallen binnen deze garantieperiode van één jaar, met uitsluiting van normale slijtage door gebruik.

Mocht het programma defecten vertonen na aankoop, dan zijn alle kosten voor noodzakelijke service, reparatie en correctie voor rekening en risico van de koper, en niet voor Apple, of haar Resellers.

Apple geeft geen enkele garantie m.b.t. de software (systeem- en applicatie-software, ook indien deze in zgn. firmware is opgeslagen) en de kwaliteit, uitvoering, verkoopbaarheid en geschiktheid voor een bepaald doel van die software. Apple software wordt verkocht zonder enige aansprakelijkheid voor enige schade, directe of indirecte, zoals bijvoorbeeld immateriële schade, bedrijfs- of stagnatieschade, voortvloeiende uit of samenhangende met de Apple software te aanvaarden, en de koper vrijwaart Apple terzake alle aanspraken van derden wegens zodanige schade, op welke grond dan ook ontstaan.

In alle gevallen zal de aansprakelijkheid van Apple tegenover de koper beperkt zijn tot de hoogte van de door de koper voor het produkt betaalde prijs.

De bovenomschreven garantie is de enige door Apple gegeven garantie tegen fabricage- en materiaalfouten; iedere andere aansprakelijkheid of verdergaande aansprakelijkheid wordt uitgesloten. Meer in het bijzonder sluit Apple nadrukkelijk iedere aansprakelijkheid uit voor gevolgschade en schade aan goederen van de koper of derden alsmede schade aan personen.

Terzake van garantie kan de koper slechts een beroep doen op de hierboven genoemde bepalingen; andere garanties dan de hierboven vermelde (zoals mondeling of schriftelijk gegeven aanvullende garanties door agenten, personeelsleden of Resellers) zijn van geen waarde.

J.C. AANDEWIEL
Peerlenburgh 14
3601 JB Maarssen
Tel. 03465 - 68521

Aan de slag met de Macintosh®

Elementaire informatie over het werken met de Macintosh

Aan de slag

Apple Computer, Inc.

© Copyright 1991, Apple Computer, Inc., voor al het niet-tekstuele materiaal, alle tekeningen, afbeeldingen, foto's en programma-code in welke vorm dan ook, met inbegrip van object- en broncode. Alle rechten voorbehouden.

© Apple Computer, Inc., 1991
20525 Mariani Avenue
Cupertino, CA 95014-6299
(408) 996-1010

Apple, het Apple logo, AppleTalk, ImageWriter, LaserWriter en Macintosh zijn geregistreerde handelsmerken van Apple Computer, Inc.

Apple Desktop Bus, AppleFax, Balloon Help, Finder en SuperDrive zijn handelsmerken van Apple Computer, Inc.

AppleCare is een geregistreerd service-merk van Apple Computer, Inc.

Adobe, Adobe Illustrator en POSTSCRIPT zijn geregistreerde handelsmerken en Adobe Garamond en Adobe Illustrator zijn handelsmerken van Adobe Systems Incorporated.

Exposure is een geregistreerd handelsmerk van Preferred Publishers, Inc.

ITC Zapf Dingbats is een geregistreerd handelsmerk van International Typeface Corporation.

Linotronic is een geregistreerd handelsmerk van Linotype Co.

NuBus is een handelsmerk van Texas Instruments.

QuarkXPress is een geregistreerd handelsmerk van Quark, Inc.

SuperPaint is een produkt van Silicon Beach Software.

Produkten van andere fabrikanten worden alleen genoemd ter informatie. Dit betekent niet dat deze produkten door Apple worden aanbevolen of door Apple zijn goedgekeurd. Apple aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid met betrekking tot de betrouwbaarheid of de bruikbaarheid van deze produkten.

Storing op radio en televisie vii

Voorwoord Het gebruik van deze handleiding ix

Hoofdstuk 1 De Macintosh aan- en uitzetten 1

De computer aanzetten 2
Opstartschijf 3
De computer uitzetten 4

Hoofdstuk 2 Het bureaublad van de Macintosh 7

Het gebruik van de muis of de stuurkogel 8
Aanwijzen 8
Klikken 8
Drukken op de muisknop 9
Slepen 9
De muis vasthouden 9
Een commando kiezen 10

De muis verplaatsen 10
Opdrachten geven aan de computer 10
Een symbool openen 11
De inhoud van een venster bekijken 12
Een venster actief maken 12
Een venster groter of kleiner maken 13
Niet-zichtbare delen van een document bekijken 14
Het bureaublad 18
Een venster sluiten 20
Een venster verplaatsen 21
Het toetsenbord 24

Hoofdstuk 3 Werken met schijven en programma's installeren 27

Een 3.5-inch schijf in de schijfeenheid plaatsen 28
Een schijf initialiseren 29
Meer over 3.5-inch schijven 30
3.5-inch schijven, harde schijven en opstartschijven 31
De inhoud van een schijf kopiëren 32
Een 3.5-inch schijf uit de schijfeenheid verwijderen 34
De inhoud van een schijf beveiligen 35
De behandeling van 3.5-inch schijven 36
Het gebruik van de prullenmand 37
Zelf een programma installeren 38
Extra Systeemmappen weggooien 39

Hoofdstuk 4 Een document maken en uw werk opslaan 41

Een programma openen 42
Een document maken 43
Opslaan voor het te laat is 43
Uw werk opslaan 44
Twee soorten programma's 44
Naar een ander geopend programma gaan 45
De Finder 45
Een document sluiten 47

Hoofdstuk 5 Een document wijzigen en afdrukken 49

Een document openen 50
Een document wijzigen 51
De aangebrachte wijzigingen opslaan 54
Toetsenbord-equivalenten 54
Nog meer wijzigingen in een document aanbrengen 55
Een printer kiezen 57
Als de printer direct op de Macintosh is aangesloten 57
Als de printer via een netwerk is aangesloten 58
Een document afdrukken 59
Een programma verlaten 60
Een reservekopie maken 61

Hoofdstuk 6 Meer informatie over de Macintosh 63

Het *Macintosh Naslaghandboek* gebruiken 64
De inhoud van het *Macintosh Naslaghandboek* 64
Ballonhelp gebruiken 66

Hoofdstuk 7 Documenten ordenen 69

Een kopie van een document maken 70
De naam van een symbool wijzigen 72
Een gewijzigd document onder een andere naam opslaan 73
Een document openen vanuit een programma 74
'Bewaar' of 'Bewaar als'? 74
Bestanden in een map opbergen 76
Zelf een nieuwe map maken 76
Wat is een alias? 76
Een alias gebruiken 77
Een sjabloondocument maken 79
Zelf een sjabloondocument invullen 81

Hoofdstuk 8 Voorkeuren instellen voor uw Macintosh 83

Tijd en datum instellen 84
Wat u met regelpanelen kunt regelen 85
Het waarschuwingssignaal en de geluidssterkte instellen 86

Index 89

Naslagkaart

Storing op radio en televisie

De apparatuur die in deze handleiding wordt beschreven, produceert en werkt met radiofrequentie-signalen. Als het apparaat niet correct—dat wil zeggen, volgens de door Apple gegeven instructies—wordt geïnstalleerd en gebruikt, kan er storing ontstaan op radio en televisie.

Het apparaat is getest en voldoet aan de eisen die gesteld worden aan een Class B computer overeenkomstig de specificaties in Part 15 van de FCC-regels. Deze specificaties zijn opgesteld teneinde een redelijke bescherming te kunnen garanderen tegen dergelijke storing in woonomgevingen. Er kan echter niet worden gegarandeerd dat er in geen enkel geval storing zal optreden.

U kunt bepalen of uw computer storing veroorzaakt door het apparaat uit te zetten. Als de storing verdwijnt, ligt het vermoedelijk aan de computer of een van de randapparaten.

Als de computer verantwoordelijk is voor de storing op radio of televisie, kunt u de storing als volgt proberen te verhelpen:

- Draai de antenne van de televisie of radio totdat de storing verdwijnt.
- Zet de computer aan de andere kant van de televisie of radio.
- Zet de computer verder van de televisie of radio af.
- Sluit de computer aan op een stopcontact dat op een ander circuit zit dan de televisie of radio. (Met andere woorden, zorg ervoor dat de computer en de televisie of radio op verschillende groepen zijn aangesloten.)
- Installeer een televisie-antenne op het dak met een coax-antennekabel tussen de antenne en de televisie.

Raadpleeg eventueel een geautoriseerde Apple Reseller of een ervaren radio- of televisietechnicus voor verdere suggesties.

△ **Belangrijk.** Wanneer er zonder toestemming van Apple Computer, Inc. wijzigingen in dit produkt worden aangebracht, kan het FCC-keurmerk teniet worden gedaan en kan het recht om het produkt te gebruiken, komen te vervallen.

Tot de voorwaarden waaronder dit produkt is getest, behoort het gebruik van afgeschermde kabels en aansluitingen tussen systeemonderdelen. Hiermee wordt de kans op storing op radio, televisie en andere elektronische apparatuur beperkt. Voor Apple randapparatuur kunt u de juiste afgeschermde kabels verkrijgen bij de geautoriseerde Apple Reseller. Voor randapparaten van andere fabrikanten kunt u het beste contact opnemen met de fabrikant of leverancier. △

Het gebruik van deze handleiding

Deze handleiding is bestemd voor mensen die nog nooit met computers of met een Macintosh® hebben gewerkt en dient van voren naar achteren te worden doorgewerkt.

In de eerste zes hoofdstukken vindt u alle informatie om met de Macintosh te leren werken. In de laatste twee hoofdstukken wordt uitgelegd hoe u de Macintosh nog efficiënter kunt gebruiken.

Zorg echter eerst dat u

- de computer hebt geïnstalleerd volgens de instructies in het boekje *De Macintosh installeren*
- de schijf *Macintosh intro* hebt doorgenomen

Wanneer u klaar bent met de eerste zes hoofdstukken, kunt u leren werken met de programma's die u wilt gebruiken. U zult merken dat u de technieken die u hebt geleerd, in alle Macintosh programma's kunt gebruiken. (Raadpleeg voor nadere bijzonderheden de documentatie bij de programma's.)

Daarna kunt u de rest van dit boek doornemen. Voor uitgebreide informatie over het werken met de Macintosh kunt u bovendien altijd het *Macintosh Naslaghandboek* raadplegen.

Bewaar deze handleiding goed. Hij kan u altijd van pas komen.

De Macintosh aan- en uitzetten

In dit hoofdstuk

leert u

- hoe u de Macintosh aan- en uitzet

en krijgt u informatie over

- de opstartschijf
- het bureaublad van de Macintosh

U hebt ongeveer vijf minuten nodig om dit hoofdstuk door te nemen.

Voor u begint

dient u

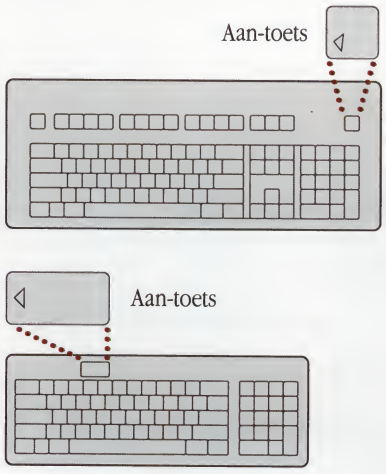
- uw computer te hebben geïnstalleerd volgens de aanwijzingen in het boekje *De Macintosh installeren*
- de schijf *Macintosh intro* te hebben doorgenomen
- het gedeelte *Het gebruik van deze handleiding* op pagina ix te hebben gelezen

De computer aanzetten

Hoe u de computer aanzet, hangt af van het type Macintosh. Raadpleeg voor specifieke informatie het boekje *De Macintosh installeren.*

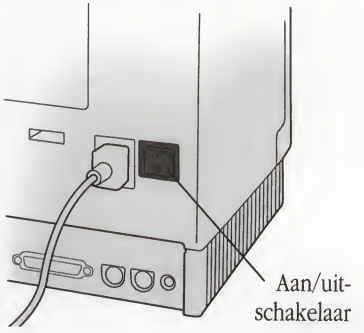
△ **Belangrijk.** Is er een extern apparaat, bijvoorbeeld een externe harde schijf, op uw Macintosh aangesloten, dan dient u dit aan te zetten voor u de Macintosh inschakelt. △

- Als u werkt met een Macintosh II model (bijvoorbeeld de IIci of de IIfx), drukt u op de Aan-toets op het toetsenbord.

❖ *Opmerking.* Als het beeldscherm niet wordt ingeschakeld, zet u het aan met de aan/uit-schakelaar op het beeldscherm. (Als u niet weet waar deze schakelaar zich bevindt, raadpleegt u de handleiding bij uw beeldscherm.) ❖

- Als uw Macintosh geen afzonderlijk beeldscherm heeft, drukt u op de aan/uit-schakelaar aan de achterzijde van de computer.

- Als u werkt met een Macintosh Portable, drukt u op een willekeurige toets (maar niet de Caps Lock-toets) op het toetsenbord.

Opstartschijf

Als u de Macintosh aanzet, zoekt de computer naar een opstartschijf. Dit is een schijf met informatie die nodig is om de computer op te starten. In uw geval is de opstartschijf een harde schijf die zich in uw computer bevindt of die als externe schijf op uw computer is aangesloten. Als de opstartschijf is gevonden, ziet u het symbool van de "lachende

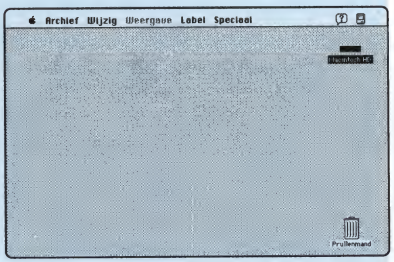

Macintosh" op het scherm en wordt de opstartprocedure voortgezet.

Als de computer volledig is opgestart, verschijnt het bureaublad van de Macintosh. Het bureaublad bestaat uit een grijs vlak, waarop zich de volgende onderdelen bevinden:

- een menubalk met menunamen en -symbolen aan de bovenkant van het scherm
- een symbool in de rechter bovenhoek dat de opstartschijf voorstelt
- een prullenmandsymbool in de rechter benedenhoek

In hoofdstuk 2, "Het bureaublad van de Macintosh", vindt u meer informatie over deze onderdelen.

❖ *Opmerking.* Als de Macintosh geen opstartschijf

kan vinden, verschijnt het symbool van een 3.5-inch schijf met een knipperend vraagteken op het scherm. In dat geval moet u een opstartschijf in de schijfeenheid plaatsen of er een op uw computer aansluiten. Raadpleeg hoofdstuk 2 van het *Macintosh Naslaghandboek* voor verdere aanwijzingen. ❖

De computer uitzetten

Voordat u uw computer kunt uitzetten, moet u eerst weten hoe u met de muis een commando uit een menu kiest. Met behulp van de schijf *Macintosh intro* kunt u het kiezen van commando's oefenen. Als u meer oefening nodig hebt, leest u eerst het volgende hoofdstuk (hoofdstuk 2) en keert u vervolgens terug naar dit gedeelte om de computer uit te zetten.

1. Wijs de menunaam 'Speciaal' in de menubalk aan.

2. Druk de muisknop in en houd deze ingedrukt.

3. Sleep over de commando's tot het commando 'Zet uit' wordt gemarkeerd en laat vervolgens de muisknop los.

❖ *Opmerking.* Bij een Macintosh Portable sleept u over de commando's tot het commando 'Sluimer' wordt gemarkeerd. Vervolgens laat u de muisknop los. ❖

- Bij een Macintosh II en een Macintosh Portable worden de computer en het beeldscherm automatisch uitgezet.
- Bij een Macintosh met ingebouwd beeldscherm drukt u op de aan/uit-schakelaar aan de achterkant van de computer, nadat een melding op het scherm heeft aangegeven dat u de computer veilig kunt uitzetten.

△ **Belangrijk.** Is er een extern apparaat, bijvoorbeeld een externe harde schijf, op uw Macintosh aangesloten, dan dient u dit uit te zetten *nadat* u de Macintosh hebt uitgeschakeld. △

U zet uw computer uit aan het einde van de dag of wanneer u deze de eerstvolgende uren niet nodig hebt.

Wat nu?

Ga nu naar hoofdstuk 2, waarin u leert werken met het bureaublad van de Macintosh.

Het bureaublad van de Macintosh

In dit hoofdstuk

komen de volgende basistechnieken aan bod:

- de muis of de stuurkogel gebruiken
- een commando kiezen
- een symbool openen
- de inhoud van een venster bekijken
- een venster sluiten
- een venster verplaatsen

(Via de schijf *Macintosh intro* hebt u al kennisgemaakt met deze technieken.)

Verder komt nog aan bod:

- het toetsenbord gebruiken

U hebt ongeveer dertig minuten nodig om dit hoofdstuk door te nemen.

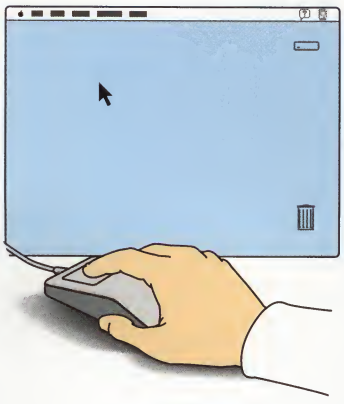
Voor u begint

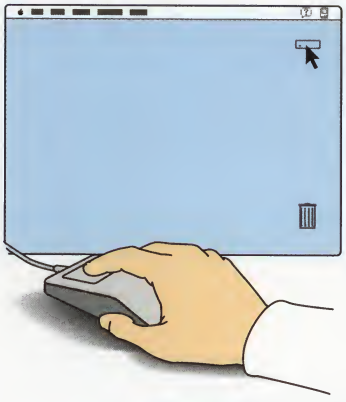
dient u

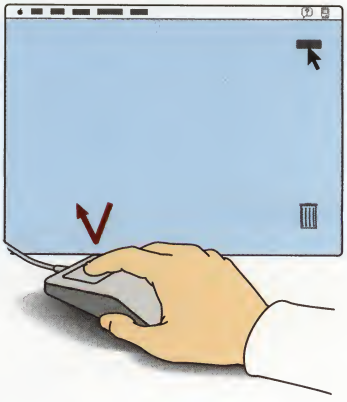
- hoofdstuk 1 te hebben doorgenomen

Als u de Macintosh aan het einde van hoofdstuk 1 hebt uitgezet, schakelt u hem nu weer in.

Het gebruik van de muis of de stuurkogel

U gebruikt de muis of de stuurkogel om de aanwijzer over het scherm te verplaatsen. Meestal heeft de aanwijzer de vorm van een schuine pijl.

Bij veel bewerkingen die u op de Macintosh uitvoert, gebruikt u vier muistechnieken: aanwijzen, klikken, slepen en drukken op de muisknop.

❖ *Opmerking.* Volg de instructies in het gedeelte "De schijf *Macintosh intro* doornemen" van de *Naslagkaart* als u met behulp van de schijf *Macintosh intro* deze muistechnieken wilt oefenen. ❖

Aanwijzen

U wijst een voorwerp op het scherm aan door de aanwijzer met behulp van de muis op het voorwerp te plaatsen. Wanneer de aanwijzer de vorm van een pijl heeft, moet de punt van de pijl het voorwerp raken.

Oefen dit door een aantal voorwerpen op het bureaublad aan te wijzen, zoals het symbool van de harde schijf in de rechter bovenhoek, van de prullenmand rechtsonder en van het Help-menu rechts in de menubalk.

Klikken

U klikt op een voorwerp op het scherm door het voorwerp aan te wijzen en kort op de muisknop te drukken.

U kunt dit oefenen door bijvoorbeeld op de symbolen van de harde schijf en de prullenmand te klikken.

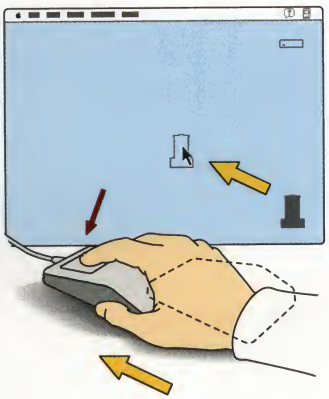
Als u op een symbool klikt, wordt dit gemarkeerd (met zwart of een andere kleur). Het symbool is dan *geselecteerd*, zodat u er een bewerking op kunt uitvoeren.

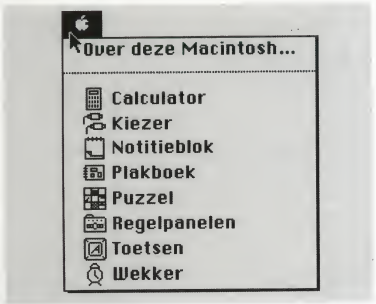

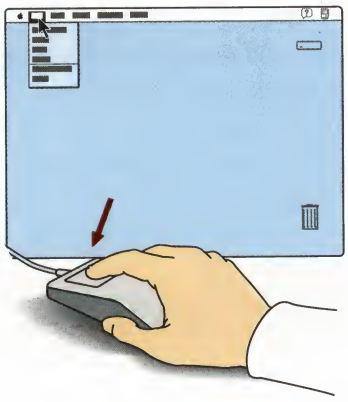

Drukken op de muisknop

U drukt op de muisknop door deze met de wijsvinger in te drukken zonder daarbij de muis te bewegen.

Oefen dit door de diverse menunamen en symbolen aan te wijzen en op de muisknop te drukken (vergeet niet de symbolen van het Help-menu en het Programma-menu rechtsboven). U opent zo de menu's.

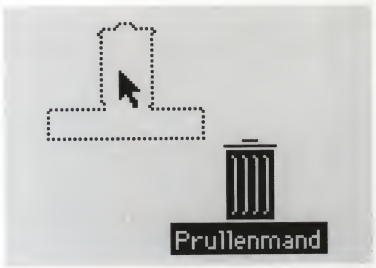

Slepen

U sleept een object over het scherm door het aan te wijzen en de muisknop ingedrukt te houden terwijl u de muis verplaatst.

U kunt dit oefenen door de symbolen van de harde schijf en de prullenmand over het bureaublad te slepen. Zorg dat u de symbolen weer ongeveer op hun oude plaats neerzet.

Bij het verslepen van een symbool wordt de aanwijzer op het scherm gevolgd door een contour van het symbool. Zodra u de muisknop loslaat, verschijnt het symbool op de nieuwe plek.

De muis vasthouden

- De muis kan zowel met de linkerhand als de rechterhand worden bediend. De meeste mensen gebruiken de hand die bij hen dominant is. Als u de aansluiting van de muis wilt veranderen, raadpleegt u de instructies in het boekje *De Macintosh installeren.*
- Laat de onderkant van uw hand op de tafel rusten. (Het is vermoeiend om telkens uw hand te moeten optillen.)
- Laat uw wijs- en middelvinger licht op de muisknop rusten.
- Zorg dat het snoer van de muis van u af wijst.

Een commando kiezen

Voor het kiezen van een commando gebruikt u een aantal van de muistechnieken die u zojuist hebt geleerd.

1. Plaats de aanwijzer op de menunaam 'Speciaal'.

2. Druk op de muisknop om het Speciaal-menu te openen.

3. Verplaats de muis naar het eerste commando in het menu (het commando 'Ruim op: bureau'), zodat het wordt gemarkeerd en laat vervolgens de muisknop los.

Wanneer u het commando 'Ruim op: bureau' kiest, komen de symbolen van de harde schijf en de prullenmand op precies dezelfde plaats te staan als waar ze stonden toen u de computer net had aangezet (als ze zich niet te ver van hun oorspronkelijke positie bevinden).

De muis verplaatsen

- Schuif met de muis over uw werkblad. Druk niet op de muis.
- Als u niet genoeg ruimte hebt om de muis te verplaatsen, kunt u hem optillen en ergens neerzetten waar meer ruimte is. Terwijl u de muis optilt, wordt de aanwijzer op het scherm niet of nauwelijks verplaatst.

Opdrachten geven aan de computer

Het geven van een opdracht aan de computer gaat in twee stappen:

1. U selecteert een voorwerp op het scherm.

2. U kiest de bewerking die u wilt uitvoeren.

Door een voorwerp te selecteren, geeft u aan dat u een bewerking wilt uitvoeren op dat voorwerp.

Een symbool openen

De eerste opdracht die u de computer geeft, is het openen van een symbool.

1. Klik op het symbool van de harde schijf (de naam van de harde schijf is 'Macintosh HD', tenzij deze is gewijzigd) rechtsboven op het scherm om dit symbool te selecteren.

Controleer of het symbool is gemarkeerd (met zwart of een andere kleur). Als dit zo is, hebt u het symbool geselecteerd.

2. Wijs de menunaam 'Archief' in de menubalk aan.

3. Druk op de muisknop zodat het Archief-menu wordt geopend.

4. Sleep de aanwijzer naar het commando 'Open' (het tweede commando in het Archief-menu), zodat het wordt gemarkeerd. Laat vervolgens de muisknop los.

Als u het commando 'Open' kiest, verschijnt het venster van het geselecteerde symbool. Het venster krijgt dezelfde naam als het geselecteerde symbool. In dit geval is het symbool van de harde schijf geselecteerd. Het venster dat verschijnt, heeft dezelfde naam als het symbool.

Het geselecteerde symbool wordt opgevuld met een stippenpatroon, dat aangeeft dat het symbool is geopend.

Een symbool of venster op het bureaublad, de tekst in een tekstverwerkingsprogramma of een afbeelding in een teken-programma zijn allemaal voorwerpen die u kunt selecteren.

Wanneer u een voorwerp hebt geselecteerd, kunt u met behulp van een commando of de muis een bepaalde bewerking op het voorwerp uit voeren.

U kunt het geven van opdrachten aan de Macintosh vergelijken met het spreken van een taal die slechts twee woordsoorten kent:

- zelfstandige naamwoorden (de voorwerpen), en
- werkwoorden (de bewerkingen)

waarbij maar één regel geldt:

- eerst komt het zelfstandig naamwoord, dan het werkwoord (voer op *dit* voorwerp *deze* bewerking uit).

De inhoud van een venster bekijken

Met behulp van een aantal voorzieningen kunt u de volledige inhoud van elk venster bekijken. U kunt:

- een venster groter of kleiner maken
- de niet-zichtbare delen van een document bekijken.

Voordat u in een venster kunt werken, moet u het *actief* maken.

Een venster actief maken

U kunt verschillende vensters open hebben op uw scherm, maar er kan er slechts één actief zijn.

Het venster van de harde schijf dient al op het bureaublad te staan. (Dit is verschenen op het moment dat u het symbool van de harde schijf opende.)

1. Klik op het prullenmand-symbool in de rechter benedenhoek van het scherm.

Controleer of het symbool wordt gemarkeerd, zodat u weet dat het is geselecteerd.

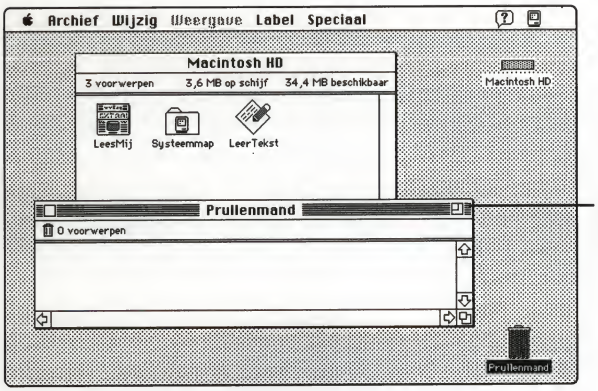

2. Wijs de menunaam 'Archief' in de menubalk aan.

3. Druk op de muisknop zodat het Archief-menu wordt geopend.

4. Sleep de aanwijzer naar het commando 'Open' (het tweede commando in het Archief-menu), zodat het wordt gemarkeerd. Laat vervolgens de muisknop los.

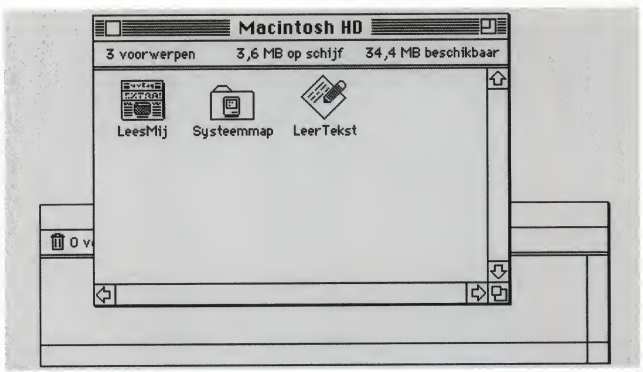
Het actieve venster heeft strepen in de titelbalk.

Als u het commando 'Open' kiest, verschijnt het venster van het geselecteerde symbool. In dit geval is het prullenmand-symbool geselecteerd en verschijnt dus het venster van de prullenmand. Het prullenmand-symbool wordt opgevuld met een stippenpatroon om aan te geven dat het is geopend.

Als het goed is, staan er nu twee vensters op uw bureaublad: het venster van de harde schijf en het prullenmandvenster. Het prullenmandvenster is het actieve venster, omdat u het prullenmandsymbool het laatst hebt geopend.

5. Klik op een willekeurige plaats in het venster van de harde schijf. Dit venster wordt dan actief.

U herkent het actieve venster aan de strepen bovenin het venster (in de titelbalk), aan weerszijden van de naam. Wanneer er meerdere vensters op het bureaublad staan, is het venster dat bovenop ligt het actieve venster.

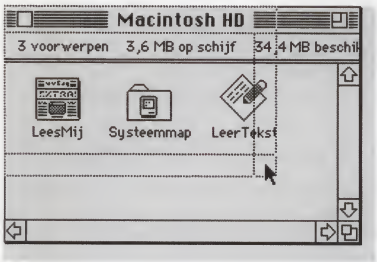
Een venster groter of kleiner maken

U kunt de venstergrootte wijzigen door het maatvak van het venster te verslepen of door in het zoom-vak te klikken.

1. Zorg dat het venster van de harde schijf het actieve venster is. Wijs het maatvak in de rechter benedenhoek van het venster aan.

2. Versleep het maatvak in de gewenste richting en laat dan de muisknop los.

Een gestippelde omtrek laat de nieuwe afmetingen van het venster zien. Terwijl u de aanwijzer verplaatst, wordt hij gevolgd door de gestippelde omtrek van het venster. U kunt het venster in alle richtingen verslepen, waardoor het groter, kleiner, breder of smaller wordt.

3. Klik in het zoom-vak rechts in de titelbalk.

Het venster zoomt uit tot het groot genoeg is om de volledige inhoud te tonen.

4. Klik nogmaals in het zoom-vak.

Het venster krijgt zijn oorspronkelijke afmetingen terug (de afmetingen die u in stap 2 hebt ingesteld).

Door in het zoom-vak te klikken, kunt u een venster snel vergroten, zodat de volledige inhoud zichtbaar is (voor zover de afmetingen van het scherm dit toelaten).

Niet-zichtbare delen van een document bekijken

Zonder de afmetingen van het venster te wijzigen, kunt u de delen die niet zichtbaar zijn bekijken door de vensterinhoud te verplaatsen met behulp van de schuifbalken en schuifpijlen.

1. Zorg dat het venster van de harde schijf het actieve venster is. Klik op de Systeemmap om deze te selecteren.

Controleer of het symbool wordt gemarkeerd. U weet dan dat het is geselecteerd.

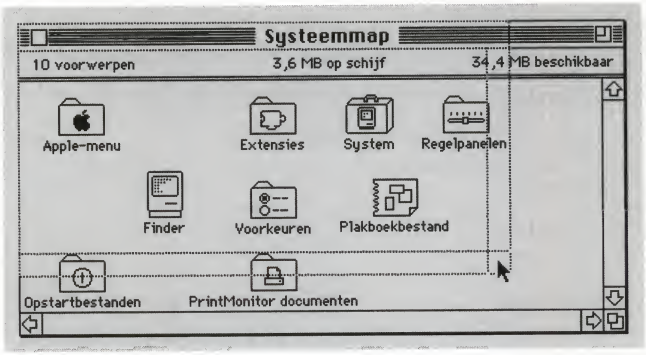
2. **Wijs de menunaam 'Archief' in de menubalk aan.**

3. **Druk op de muisknop zodat het Archief-menu wordt geopend.**

4. **Sleep de aanwijzer naar het commando 'Open' (het tweede commando in het Archief-menu), zodat het wordt gemarkeerd. Laat vervolgens de muisknop los.**

Als u het commando 'Open' kiest, verschijnt het venster van het geselecteerde symbool. In dit geval is het symbool van de Systeemmap geselecteerd.

Als het goed is, staan er nu drie vensters op uw bureaublad: het venster van de harde schijf, het prullenmandvenster en het venster van de Systeemmap. Het venster van de Systeemmap is het actieve venster, omdat u de Systeemmap het laatst hebt geopend.

5. **Plaats de aanwijzer op het maatvak in de rechter benedenhoek van het venster van de Systeemmap.**

6. **Versleep het maatvak naar linksboven om het venster kleiner te maken (ongeveer de helft kleiner) en laat vervolgens de muisknop los.**

De horizontale (onderin) en de verticale (rechts) schuifbalk van het venster van de Systeemmap dienen nu grijs te zijn. Dit betekent dat er meer in het venster staat dan met de huidige afmetingen zichtbaar is.

7. **Klik op de rechter schuifpijl. Deze bevindt zich aan de rechterkant van de horizontale schuifbalk.**

De inhoud van het venster verschuift. U kunt nu ook de symbolen zien die onzichtbaar waren omdat ze te veel naar rechts stonden.

Tegelijkertijd verschuift het schuifblokje in de balk naar rechts, zodat u weet welk deel van de inhoud van het venster u ziet.

8. Klik op de linker schuifpijl. Deze bevindt zich aan de linkerkant van de horizontale schuifbalk.

De inhoud van het venster verschuift. U kunt nu ook de symbolen zien die onzichtbaar waren omdat ze te veel naar links stonden.

Tegelijkertijd verschuift het schuifblokje in de balk naar links, zodat u weet welk deel van de inhoud van het venster u ziet.

9. Sleep het schuifblokje naar het midden van de horizontale schuifbalk en laat dan de muisknop los.

De inhoud van het venster verschuift. U ziet nu de symbolen die zich ongeveer in het midden van het venster bevinden.

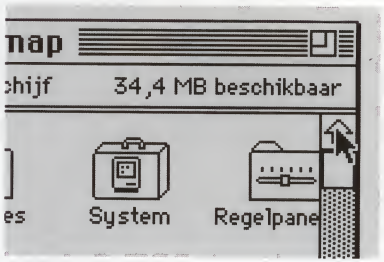
10. Klik op de omlaag wijzende schuifpijl. Deze bevindt zich onderin de verticale schuifbalk.

De inhoud van het venster verschuift. U kunt nu ook de symbolen zien die onzichtbaar waren omdat ze te veel naar onder stonden.

Tegelijkertijd verschuift het schuifblokje in de balk naar beneden.

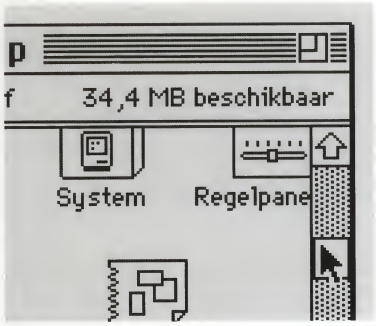
11. Klik op de omhoog wijzende schuifpijl. Deze bevindt zich bovenin de verticale schuifbalk.

De inhoud van het venster verschuift. U kunt nu ook de symbolen zien die onzichtbaar waren omdat ze te veel naar boven stonden.

Tegelijkertijd verschuift het schuifblokje in de balk omhoog.

12. Sleep het schuifblokje naar het midden van de verticale schuifbalk en laat vervolgens de muisknop los.

U ziet nu de symbolen die zich ongeveer in het midden van het venster bevinden.

△ **Belangrijk.** Het wijzigen van de venstergrootte en het verschuiven van de vensterinhoud heeft geen enkele invloed op de inhoud van het venster. De inhoud blijft hetzelfde, maar wat u ziet van de inhoud is anders. △

Het bureaublad

Het bureaublad van de Macintosh bestaat uit een grijs vlak met bovenin een menubalk, rechtsboven het symbool van de opstartschijf en rechtsonder het symbool van de prullenmand.

Het bureaublad van de Macintosh is te vergelijken met het werkblad van een bureau. Als u dat in gedachten houdt, is het werken op de Macintosh niet zo vreemd meer.

Het grijze bureaublad van de Macintosh bevat naast de menubalk symbolen en vensters van de voorwerpen waarmee u werkt.

- Symbolen zijn grafische voorstellingen van voorwerpen die u kunt openen.
- Vensters stellen u in staat de inhoud van voorwerpen op het bureaublad te bekijken.
- Menu's bieden u de keuze uit verschillende bewerkingen die u kunt uitvoeren op een geselecteerd symbool (of de inhoud daarvan).

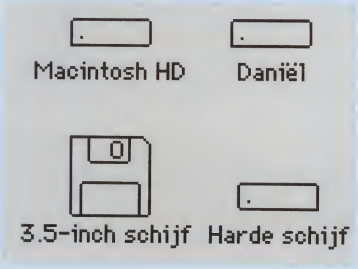
Symbolen vertegenwoordigen voorwerpen die u kunt openen

Het venster van een symbool kan op zijn beurt weer andere symbolen bevatten.

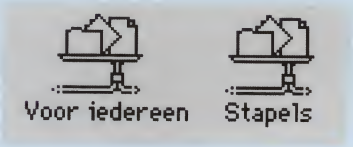
De opstartschijf in de rechter bovenhoek van het bureaublad bevat bijvoorbeeld het symbool van de Systeemmap. Als u het symbool van de Systeemmap opent, ziet u dat het venster van het symbool programma's en andere bestanden bevat waarin de informatie staat die de Macintosh nodig heeft om op te starten. (Ook bestanden worden vertegenwoordigd door een symbool.)

Er zijn verschillende soorten symbolen voor verschillende soorten voorwerpen.

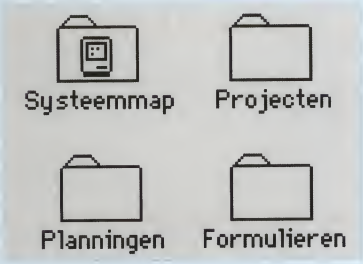
Harde schijven en 3.5-inch schijven zijn te vergelijken met archiefkasten. U kunt ze gebruiken voor het bewaren van bestanden, zoals de programma's die u gebruikt en de documenten die u aanmaakt.

Gemeenschappelijke schijven zijn te vergelijken met archiefkasten waarin documenten worden bewaard waarvan u samen met andere collega's gebruik maakt. Om gemeenschappelijke schijven te kunnen gebruiken, dient uw Macintosh deel uit te maken van een netwerk.

De mappen die u op de Macintosh gebruikt, lijken op gewone archiefmappen.

Programma's zijn bestanden die instructies voor de computer bevatten. U gebruikt programma's voor het verrichten van specifieke werkzaamheden, bijvoorbeeld voor het schrijven van memo's of het maken van een tekening.

Documenten zijn bestanden die woorden, afbeeldingen, getallen, geluiden of andere in een programma aangemaakte gegevens bevatten.

De prullenmand is een symbool "waarin" u overbodige bestanden kunt weggooien.

In een venster kunt u de inhoud van voorwerpen op het bureaublad bekijken

Als u een schijfsymbool opent, verschijnt er een venster waarin u de mappen en bestanden ziet die op de schijf staan. Als u een documentsymbool (bijvoorbeeld het symbool van een memo) opent, verschijnt er een venster waarin u de inhoud van het document kunt bekijken.

Menu's bieden verschillende keuzen

Net als een menu in een restaurant biedt een Macintosh menu u verschillende keuzen. U kiest een van de verschillende bewerkingen die de computer kan uitvoeren op een geselecteerd symbool of op de geselecteerde inhoud van een symbool (bijvoorbeeld de tekst in een memo).

Een venster sluiten

Als u de inhoud van een venster hebt bekeken, kunt u het venster sluiten door in het sluitvak te klikken.

1. Zorg dat de Systeemmap het actieve venster is en plaats de aanwijzer op het sluitvak links in de titelbalk.

2. Klik in het sluitvak.
Het venster wordt gesloten. Het symbool van de Systeemmap is nu geselecteerd.

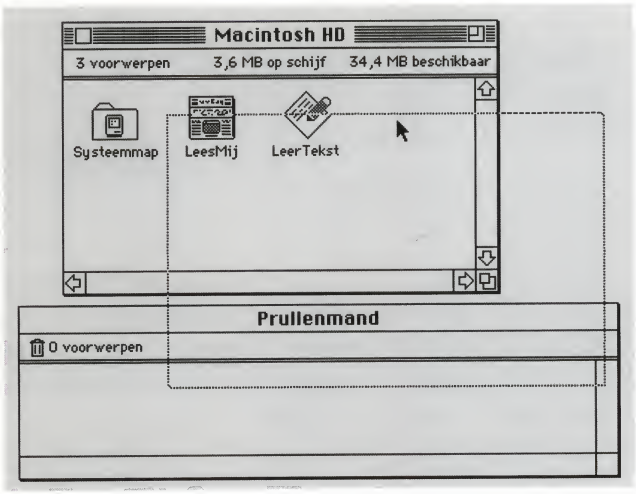
Er staan nu twee vensters op het bureaublad: het venster van de harde schijf, dat nu het actieve venster is, en het venster van de prullenmand.

Een venster verplaatsen

U kunt een venster naar een willekeurige positie op het scherm verplaatsen door het aan de titelbalk te verslepen. Door de plaats en de afmetingen van vensters te veranderen, kunt u de vensters zo ordenen dat u er prettig mee werkt.

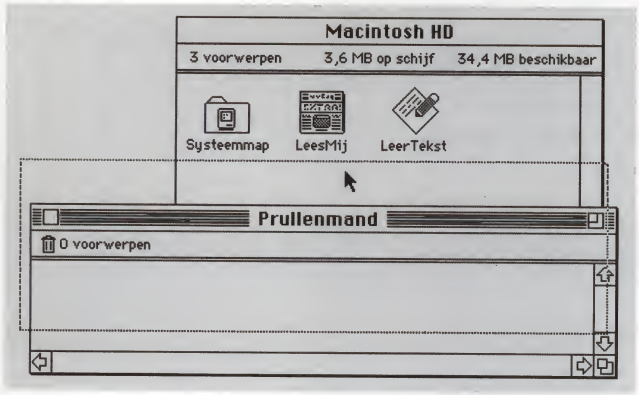
1. Zet de aanwijzer op een willekeurig punt in de titelbalk van het venster van de harde schijf (maar niet op het sluitvak of het zoom-vak).

2. Sleep de titelbalk in een willekeurige richting en laat vervolgens de muisknop los.

Als u de titelbalk van een venster versleept, wordt de aanwijzer gevolgd door een contour van het venster. Laat u de muisknop los, dan verschijnt het venster op de gekozen positie.

3. Klik op een willekeurige plaats in het prullenmand-venster om dit venster actief te maken.

4. Zet de aanwijzer op een willekeurige plaats in de titelbalk van het prullenmand-venster (maar niet op het sluitvak of het zoom-vak).

5. Sleep de titelbalk in een willekeurige richting en laat vervolgens de muisknop los.

U ziet dat het prullenmand-venster, omdat dit het actieve venster is, steeds het voorste venster blijft. Dit is ook het geval wanneer u het prullenmand-venster naar de plaats van het venster van de harde schijf sleept.

6. Klik op een willekeurige plaats in het venster van de harde schijf om dit venster actief te maken.

7. Sluit het venster van de harde schijf door in het sluitvak links in de titelbalk te klikken.

Het venster wordt gesloten en het symbool van de harde schijf wordt niet langer weergegeven door een stippenpatroon, zodat u kunt zien dat het symbool niet meer is geopend.

Het prullenmandvenster (nu het enige venster op het bureaublad) wordt het actieve venster.

8. Sluit het prullenmand-venster door 'Sluit venster' uit het Archief-menu te kiezen.

U kiest 'Sluit venster' door de naam van het menu ('Archief' in dit geval) aan te wijzen, de muisknop in te drukken om het menu te openen en de aanwijzer naar het commando 'Sluit venster' te slepen. Zodra dit commando wordt gemarkeerd, laat u de muisknop los.

Natuurlijk kunt u het venster ook sluiten door in het sluitvak te klikken.

Het toetsenbord

U gebruikt het toetsenbord voor het typen van letters en cijfers, net zoals u dit doet op een schrijfmachine. (Voor mensen die blind typen, zijn er op het toetsenbord puntjes aangebracht in het midden van de toets voor de letter D en de letter K, zodat de basispositie voor de vingers gemakkelijk te vinden is.)

Afhankelijk van het programma dat u gebruikt, kunt u met bepaalde toetsen op het toetsenbord commando's uitvoeren. Deze toetsen kunnen ook worden gebruikt als equivalent voor bepaalde muisbewerkingen of om het effect van bepaalde bewerkingen te veranderen. Naast de gewone toetsen zijn er nog drie soorten toetsen: speciale toetsen, pijltoetsen en functietoetsen (in hoofdstuk 4 en 5 vindt u voorbeelden van het gebruik van deze toetsen).

Speciale toetsen

Alle Macintosh toetsenborden hebben vier speciale toetsen: Shift, ⌘, Option en Control.

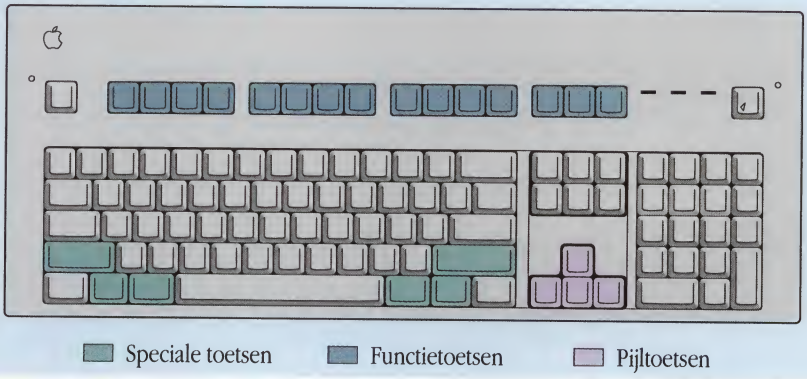
Als u een speciale toets afzonderlijk indrukt, gebeurt er niets. U gebruikt deze toetsen in combinatie met een andere toets (of in combinatie met het gebruik van de muis). De speciale toets verandert de werking van een andere toets of verandert het effect van de muisbewerking.

U typt bijvoorbeeld een hoofdletter door de Shift-toets ingedrukt te houden, terwijl u op een tekentoets drukt. In de meeste programma's kunt u een commando uitvoeren door de ⌘-toets ingedrukt te houden en op een bepaalde tekentoets te drukken.

Pijltoetsen

Alle Macintosh toetsenborden hebben vier pijltoetsen: pijl-omhoog, pijl-omlaag, pijl-links en pijl-rechts.

In de meeste programma's kunt u zowel de pijltoetsen als de muis gebruiken om het invoegpunt in het scherm te verplaatsen.

Functietoetsen

De uitgebreide Macintosh toetsenborden hebben bovenaan het toetsenbord een rij functietoetsen.

In sommige programma's kunt u een commando of een reeks commando's uitvoeren door op bepaalde functietoetsen te drukken.

Wat nu?

Ga nu verder met hoofdstuk 3. In dit hoofdstuk leert u hoe u uw eigen programma's kunt installeren. U kunt, als u dat wilt, ook een pauze inlassen. Vergeet niet de Macintosh uit te zetten wanneer u langer dan een paar uur met uw werk wilt stoppen.

Werken met schijven en programma's installeren

In dit hoofdstuk

leert u hoe u

- een 3.5-inch schijf in de schijfeenheid plaatst
- een schijf initialiseert
- een schijf kopieert
- een 3.5-inch schijf uit de schijfeenheid verwijdert
- een schijf beveiligt

Ook krijgt u informatie over

- de soorten 3.5-inch schijven
- het verschil tussen harde schijven en 3.5-inch schijven
- de behandeling van 3.5-inch schijven
- de opstartschijf en de Systeemmap

U hebt ongeveer veertig minuten nodig om dit hoofdstuk door te nemen.

Voor u begint

dient u

- hoofdstuk 1 en 2 te hebben doorgenomen

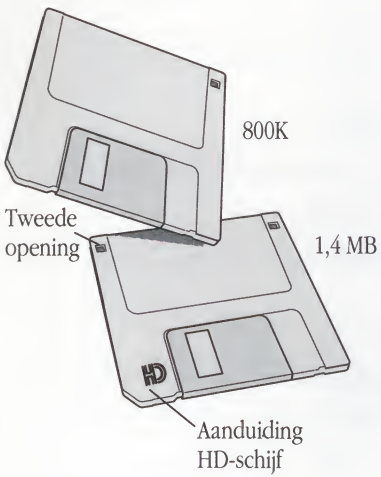
Ook dient u te beschikken over

- een nieuwe 3.5-inch schijf

Als u de computer aan het einde van hoofdstuk 2 hebt uitgezet, schakelt u hem nu weer in.

Een 3.5-inch schijf in de schijfeenheid plaatsen

U kunt 3.5-inch schijven verkrijgen bij de leverancier van uw Macintosh. De 3.5-inch schijven die in de SuperDrive van de Macintosh passen, zijn er in twee soorten: HD-schijven (high density) en dubbelzijdige schijven. Uw Macintosh kan met beide soorten werken.

Sommige oudere modellen van de Macintosh zijn niet uitgerust met een SuperDrive en kunnen niet met HD-schijven werken (maar wel met dubbelzijdige schijven).

1. Schrijf op een nieuw etiket de naam "Oefenschijf".

2. Plak het etiket op een nieuwe 3.5-inch schijf.

Hoe u het etiket op de schijf plakt, wordt duidelijk door de vorm van de plastic behuizing. Plak het etiket niet op het metalen plaatje.

3. Houd de schijf tussen duim en wijsvinger, met uw duim op het etiket en het metalen plaatje naar voren.

4. Plaats de schijf in de SuperDrive van de Macintosh met het etiket naar boven en het metalen plaatje naar voren totdat de SuperDrive de schijf verder naar binnen trekt.

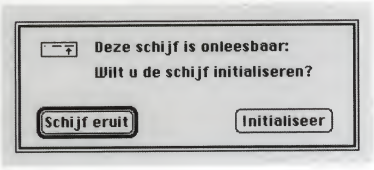

Een schijf initialiseren

Voordat u een nieuwe schijf kunt gebruiken, moet de schijf zo worden ingedeeld dat de computer weet waar informatie kan worden opgeslagen en teruggehaald. Dit proces wordt *initialiseren* genoemd. U kunt initialiseren vergelijken met het tekenen van vakken op een nieuwe parkeerplaats: u weet pas hoeveel auto's u kwijt kunt wanneer u precies weet hoeveel ruimte er is.

1. Lees het dialoogvenster dat op het scherm verschijnt nadat u de schijf *Oefenschijf* in de schijfeenheid hebt geplaatst.

Bij een HD-schijf verschijnt dit venster:

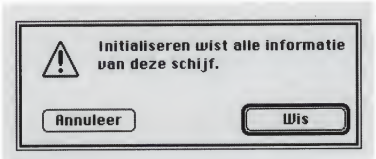
Bij een dubbelzijdige schijf verschijnt dit venster:

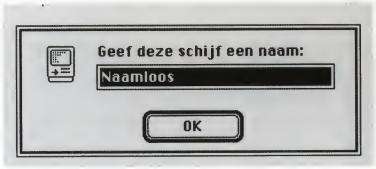
2. Klik al naar gelang het venster dat verschijnt op 'Initialiseer' of op 'Dubbelzijdig'.

Er verschijnt nu een ander dialoogvenster. Dit venster geeft u de laatste kans om de procedure af te breken. U wordt erop gewezen dat bij het initialiseren alle gegevens die eventueel nog op de schijf staan, worden gewist en voorgoed verloren gaan. Omdat uw schijf nog nieuw is, gaat er geen informatie verloren.

3. Klik op 'Wis'.

Er verschijnt opnieuw een dialoogvenster:

4. Typ "Oefenschijf".

Als u een typefout maakt, drukt u op de Delete-toets om de tekens links van het invoegpunt te wissen.

De naam van een schijf kan, inclusief spaties, uit maximaal 27 tekens bestaan. U kunt geen dubbele punt (:) in de naam gebruiken.

5. Klik op 'OK'.

Het duurt ongeveer één minuut om de schijf te initialiseren. Er verschijnen statusberichten die aangeven hoe ver de initialisatieprocedure is gevorderd.

Als de initialisatieprocedure is voltooid, verschijnt het symbool van de schijf vlak onder het symbool van de harde schijf in de rechter bovenhoek van het bureaublad van de Macintosh.

Meer over 3.5-inch schijven

Een 3.5-inch schijf bestaat uit dun, buigzaam materiaal dat is bedekt met een magnetische laag. Om dit materiaal te beschermen, is de schijf omgeven door een harde plastic behuizing.

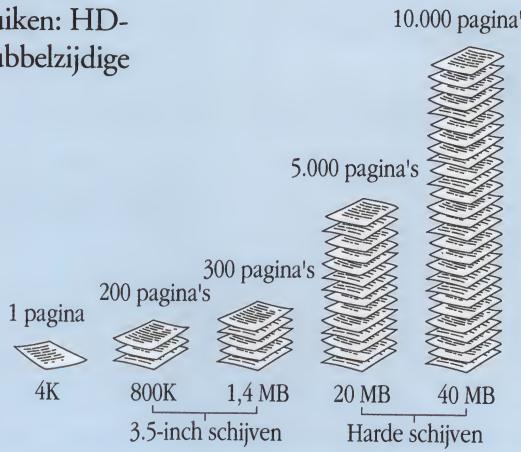
Het metalen afdekplaatje aan de voorzijde van de behuizing schuift opzij als u de schijf in de schijfeenheid plaatst, waardoor de gegevens op de binnenste schijf kunnen worden gelezen. De gegevens zijn opgeslagen in de vorm van magnetische signalen.

In uw SuperDrive kunt u beide soorten 3.5-inch schijven gebruiken: HD-schijven en dubbelzijdige schijven.

❖ *Opmerking.* Sommige oudere Macintosh modellen hebben geen SuperDrive schijfeenheid en kunnen dus niet met HD-schijven werken. In dat geval gebruikt u alleen dubbelzijdige schijven. ❖

HD-schijven kunnen 1,4 megabyte aan gegevens bevatten (ongeveer 300 getypte pagina's). Dubbelzijdige schijven kunnen 800 kilobyte aan gegevens bevatten (ongeveer 200 getypte pagina's).

Een 3.5-inch schijf wordt ook wel een diskette genoemd.

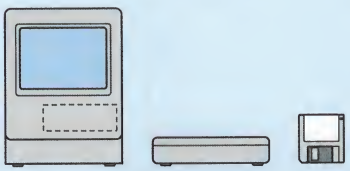

3.5-inch schijven, harde schijven en opstartschijven

De functie van 3.5-inch schijven en harde schijven is dezelfde: u kunt er bestanden op bewaren. Wat wel verschilt, is de hoeveelheid informatie die u kunt opslaan, de snelheid waarmee u informatie kunt terughalen en het gemak waarmee u de schijf kunt vervoeren.

Op een harde schijf kunt u veel meer informatie kwijt dan op een 3.5-inch schijf en kunt u de informatie ook veel sneller terughalen.

U kunt een 3.5-inch schijf heel gemakkelijk bij u steken, terwijl een harde schijf is ondergebracht in een harde schijfeenheid, die in de computer is geïnstalleerd of in een plastic doos die op de computer is aangesloten.

Interne harde schijf | Externe harde schijf | 3.5-inch schijf

Aan het symbool op het bureaublad kunt u zien of u te maken hebt met een harde schijf of een 3.5-inch schijf.

Harde schijf

3.5-inch schijf

De schijf waarvan het symbool helemaal rechts bovenaan het scherm verschijnt, is de opstartschijf die de gegevens bevat die nodig zijn om de computer te laten opstarten.

Deze opstartgegevens zijn opgeslagen in programma's en andere bestanden in de Systeemmap op de opstartschijf. Op de opstartschijf mag maar één Systeemmap staan. Als er meer systeemmappen op de opstartschijf staan, weet de computer niet uit welke map de gegevens moeten worden gehaald die nodig zijn voor het opstarten. Dit kan onverwachte en ongewenste gevolgen hebben.

De inhoud van een schijf kopiëren

De meeste programma's worden geleverd op een of meer 3.5-inch schijven. U kunt het gemakkelijkst met een programma werken wanneer u het eerst op een harde schijf *installeert.* U doet dit door de inhoud van de 3.5-inch schijven naar de harde schijf te kopiëren.

U kunt het kopiëren van schijven oefenen met behulp van de oefenschijf (ook al is deze schijf nog helemaal leeg).

1. Selecteer, wanneer dit nog niet is gebeurd, het symbool van de *Oefenschijf* door op het symbool zelf (niet op de naam) te klikken.

2. Sleep het symbool van de *Oefenschijf* naar het symbool van de harde schijf tot beide symbolen zijn gemarkeerd en laat vervolgens de muisknop los.

Het symbool van de harde schijf wordt gemarkeerd wanneer de punt van de pijlvormige aanwijzer bij het slepen van de *Oefenschijf* het symbool van de harde schijf raakt.

Als u de muisknop loslaat, wordt de inhoud van de *Oefenschijf* naar de harde schijf gekopieerd. De inhoud van de schijf komt in een map op de harde schijf te staan. Deze map heeft de naam 'Oefenschijf'.

3. Klik op het symbool van de harde schijf om deze te selecteren.

4. Kies 'Open' uit het Archief-menu.

U kiest 'Open' door de naam van het menu ('Archief' in dit geval) aan te wijzen, de muisknop in te drukken om het menu te openen en de aanwijzer naar het commando 'Open' te slepen. Zodra dit commando wordt gemarkeerd, laat u de muisknop los.

Het venster van de harde schijf (tevens uw opstartschijf) verschijnt. Als het goed is, ziet u onder andere de nieuwe map 'Oefenschijf', die is aangemaakt toen u de inhoud van de schijf *Oefenschijf* naar de harde schijf kopieerde.

Het is mogelijk dat u het venster groter moet maken of dat u de schuifbalken moet gebruiken om de map 'Oefenschijf' te kunnen zien.

5. Klik op de map 'Oefenschijf' om deze te selecteren.

6. Kies 'Open' uit het Archief-menu.

U kiest 'Open' door de naam van het menu aan te wijzen, de muisknop in te drukken om het menu te openen en de aanwijzer naar het commando 'Open' te slepen. Zodra dit commando wordt gemarkeerd, laat u de muisknop los.

De map bevat de inhoud van de 3.5-inch schijf die u hebt gekopieerd (in dit geval is de map leeg, omdat ook de *Oefenschijf* leeg was).

7. Sluit alle vensters die zich op het bureaublad van de Macintosh bevinden.

U sluit een venster (als het venster actief is) door in het sluitvak te klikken of door 'Sluit venster' uit het Archief-menu te kiezen.

Een 3.5-inch schijf uit een schijfeenheid verwijderen

Hoewel er maar één manier is om een 3.5-inch schijf in de SuperDrive te plaatsen, zijn er meerdere manieren om de schijf er weer uit te verwijderen. Dit is de beste manier:

1. Selecteer, wanneer dit nog niet is gebeurd, het symbool van de *Oefenschijf* door erop te klikken.

2. Kies 'Berg op' uit het Archief-menu om de schijf te verwijderen.

U kiest 'Berg op' door de naam van het menu aan te wijzen, de muisknop in te drukken om het menu te openen en de aanwijzer naar het commando 'Berg op' te slepen. Zodra dit commando wordt gemarkeerd, laat u de muisknop los.

Met 'Berg op' verplaatst u een geselecteerd voorwerp naar zijn oorspronkelijke positie. (In dit geval verwijdert u met het commando de 3.5-inch schijf uit de schijfeenheid.)

De inhoud van een schijf beveiligen

U kunt een schijf beveiligen, zodat de inhoud op geen enkele manier kan worden gewijzigd. Als een schijf is beveiligd, kunt u geen wijzigingen in de bestanden op de schijf aanbrengen en geen bestanden verwijderen of toevoegen.

U kunt het beveiligen van een schijf (en het opheffen van de beveiliging) oefenen met behulp van de *Oefenschijf*.

1. Houd de schijf tussen duim en wijsvinger, met uw duim op het etiket en het metalen plaatje naar voren (alsof u de schijf in de schijfeenheid wilt plaatsen).

2. Zoek de opening in de linker benedenhoek van de schijf.

Als het goed is, wordt deze opening aan de onderkant van de schijf door een schuifje bedekt. Dit betekent dat de schijf niet is beveiligd.

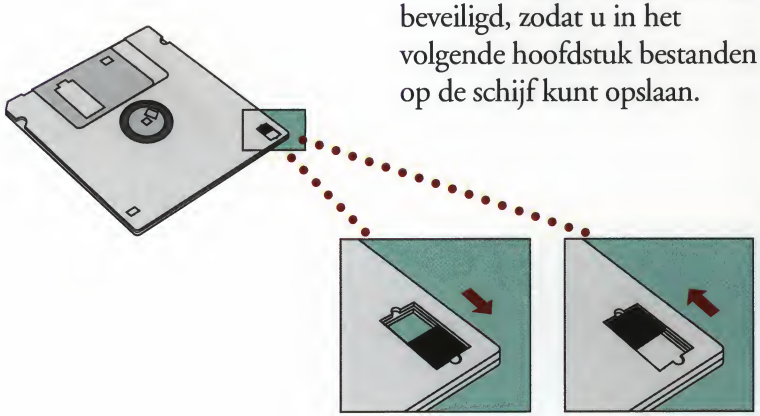
❖ *Opmerking.* Als u met een HD-schijf werkt, ziet u een tweede opening in de rechter benedenhoek van de schijf. Deze opening is niet voorzien van een schuifje en is dus altijd open. ❖

3. Houd de schijf met de onderkant omhoog en beveilig hem door het schuifje naar de rand van de schijf te schuiven, zodat de opening zichtbaar wordt.

Gebruik hiervoor uw nagel of een puntig voorwerp.

4. Hef de beveiliging op door het schuifje terug te schuiven, zodat de opening wordt afgedekt.

Uw *Oefenschijf* dient niet te zijn beveiligd, zodat u in het volgende hoofdstuk bestanden op de schijf kunt opslaan.

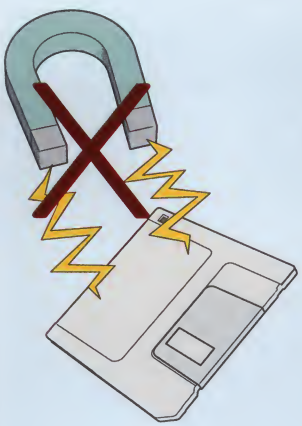

Beveiligd Niet beveiligd

De behandeling van 3.5-inch schijven

Volg bij het werken met schijven altijd de bijgeleverde aanwijzingen. Neem in elk geval de volgende drie regels in acht:

- Houd schijven uit de buurt van magneten. De gegevens op de schijf zijn opgeslagen als magnetische signalen en een magnetisch veld kan deze gegevens dus beschadigen. Televisies, beeldschermen, telefoons, luidsprekers en sommige lichtbronnen zijn voorzien van magneten.

- Stel schijven niet bloot aan extreem lage of hoge temperaturen of aan een extreem lage of hoge luchtvochtigheid.
- Verschuif het metalen plaatje van de schijf niet. Wanneer u de schijf achter dit plaatje aanraakt, kunt u deze beschadigen.

Het gebruik van de prullenmand

Wanneer u een bestand of map niet langer nodig hebt, kunt u het symbool naar de prullenmand slepen om het weg te gooeien. (Een bestand kan een document of programma zijn.) U kunt dit oefenen door de map 'Oefenschijf' weg te gooien die werd aangemaakt toen u de inhoud van uw *Oefenschijf* naar de harde schijf kopieerde.

1. Klik op het symbool van de harde schijf.

2. Kies 'Open' uit het Archief-menu.

U kiest 'Open' door de naam van het menu aan te wijzen, de muisknop in te drukken om het menu te openen en de aanwijzer naar het commando 'Open' te slepen. Zodra het commando wordt gemarkeerd, laat u de muisknop los.

Het venster van de harde schijf verschijnt met daarin de inhoud van de schijf. Als het goed is, ziet u ook de map 'Oefenschijf'.

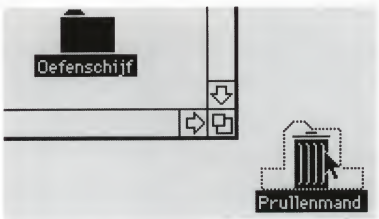
Misschien moet u het venster groter maken of de schuifbalken gebruiken om de map 'Oefenschijf' te kunnen zien.

3. Klik op het symbool van de map 'Oefenschijf'.

4. Sleep het symbool van de map 'Oefenschijf' naar het symbool van de prullenmand tot beide symbolen zijn gemarkeerd en laat de muisknop los.

Het symbool van de prullenmand wordt gemarkeerd wanneer de punt van de pijlvormige aanwijzer de prullenmand raakt.

Als u de muisknop loslaat, verdwijnt de map 'Oefenschijf' in de prullenmand. Als u een bestand of map in de prullenmand plaatst, gaat deze bol staan om aan te geven dat er iets in zit.

5. Open het symbool van de prullenmand.

U opent een symbool door erop te klikken en vervolgens 'Open' uit het Archief-menu te kiezen.

Wanneer u het symbool opent, verschijnt het venster van de prullenmand met daarin de map 'Oefenschijf'. Alles wat u in de prullenmand plaatst, blijft daar tot u de prullenmand leegt.

U kunt een voorwerp dat in de prullenmand is geplaatst op zijn oude plaats terugzetten door het te selecteren en 'Berg op' uit het Archief-menu te kiezen. (U kunt het voorwerp ook naar de oude plaats terug slepen.)

6. Kies 'Leeg prullenmand' uit het Speciaal-menu.

Er verschijnt een dialoogvenster met de vraag of u het voorwerp definitief wilt verwijderen. Als u van gedachten verandert, klikt u op 'Annuleer'.

Als u op 'OK' klikt, wordt de prullenmand geleegd en gaat de gehele inhoud verloren.

7. Klik op de knop 'OK'.

De prullenmand staat niet langer bol, omdat er niets meer in zit.

8. Sluit het prullenmand-venster door in het sluitvak te klikken.

Zelf een programma installeren

Als u beschikt over schijven met programma's (zoals een tekstverwerkings- of tekenprogramma) die u op de Macintosh wilt gaan gebruiken, installeert u deze programma's nu op uw harde schijf. Als u nog niet over schijven met programma's beschikt, gaat u naar het volgende hoofdstuk.

△ **Belangrijk.** Sommige programma's moeten op een speciale manier worden geïnstalleerd. Volg in dat geval de instructies bij het programma. △

Als er bij een programma geen speciale instructies zijn, leest u hieronder hoe u de inhoud van een programmaschijf naar uw harde schijf kopieert.

1. Beveilig de programmaschijf.

Op de programmaschijf staat de originele versie van het programma. Door de schijf te beveiligen, beschermt u de inhoud van de schijf. U kunt dan nog wel de inhoud naar een andere schijf kopiëren.

2. Plaats de programmaschijf in de schijfeenheid.

3. Sleep het symbool van de programmaschijf naar het symbool van de harde schijf totdat beide symbolen zijn gemarkeerd en laat vervolgens de muisknop los.

Het symbool van de harde schijf wordt gemarkeerd wanneer de punt van de pijlvormige aanwijzer dit symbool raakt.

Als u de muisknop loslaat, verschijnen er enkele berichten op het scherm die u laten weten dat de computer de inhoud van de programmaschijf kopieert naar de harde schijf. De kopie wordt automatisch in een map geplaatst die dezelfde naam heeft als de programmaschijf.

4. Verwijder de programmaschijf door deze te selecteren en vervolgens 'Berg op' uit het Archief-menu te kiezen.

5. Open het venster van de harde schijf, indien dit nog niet op het bureaublad zichtbaar is.

In het venster van de harde schijf ziet u de map die de inhoud van de zojuist gekopieerde programmaschijf bevat.

6. Klik op de map om deze te selecteren.

7. Kies 'Open' uit het Archief-menu.

Het venster van de map verschijnt. De inhoud van de map komt overeen met de inhoud van de programmaschijf.

8. Kijk of er een Systeemmap in de map van het programma staat.

Bij sommige programma's hoort een speciale Systeemmap (de schijven met die programma's kunnen dus als opstartschijf worden gebruikt). Als de programmaschijf die u hebt gekopieerd een Systeemmap bevat, staan er nu twee Systeemmappen op uw harde schijf.

Extra Systeemmappen weggooien

Er mag maar één Systeemmap op uw opstartschijf staan. Controleer daarom steeds wanneer u een programmaschijf naar de opstartschijf hebt gekopieerd of er geen extra Systeemmap is meegekopieerd. Als dit wel het geval is, gooit u deze extra Systeemmap weg.

1. Sleep de Systeemmap naar de prullenmand in de linker benedenhoek van het scherm totdat beide symbolen zijn gemarkeerd en laat vervolgens de muisknop los.

2. Kies 'Leeg prullenmand' uit het Speciaal-menu.

Er verschijnt een dialoogvenster waarin u moet bevestigen dat u de inhoud van de prullenmand (in dit geval de extra Systeemmap) definitief wilt verwijderen.

3. Klik op 'OK' om te bevestigen dat u de inhoud van de prullenmand wilt verwijderen.

4. Sluit het venster van de map met het programma door in het sluitvak te klikken.

Wat nu?

Ga nu verder met hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk leert u hoe u een document aanmaakt. U kunt ook een pauze inlassen. Vergeet niet de Macintosh uit te zetten wanneer u langer dan een paar uur met uw werk wilt stoppen.

Een programma openen

Om te oefenen met het aanmaken en opslaan van een document, gebruikt u het programma LeerTekst, een eenvoudig tekstverwerkings-programma dat bij uw computer wordt geleverd.

1. Open, als u het venster van de harde schijf aan het einde van hoofdstuk 3 hebt gesloten, het symbool van de harde schijf.

Om het symbool te openen, klikt u erop en kiest u vervolgens 'Open' uit het Archief-menu.

Het venster van de harde schijf verschijnt en u ziet de inhoud van de opstartschijf. De harde schijf bevat onder andere het programma LeerTekst.

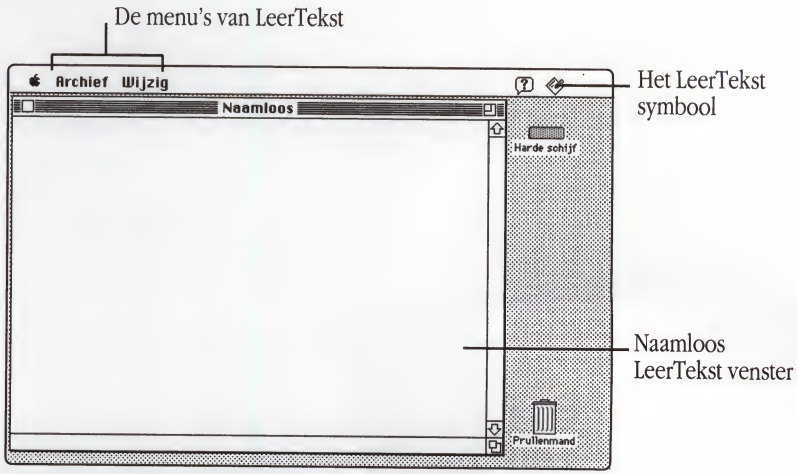
2. Open het LeerTekst symbool.

Om het symbool te openen, klikt u op het symbool en kiest u 'Open' uit het Archief-menu.

Als u het programma LeerTekst opent,

- verschijnt er een naamloos venster
- verschijnen de menunamen van dit programma in de menubalk
- verandert het symbool van het Programma-menu in de rechter bovenhoek van de menubalk in het LeerTekst symbool

Het naamloze venster is leeg omdat u er nog niets in hebt getypt. Het venster blijft naamloos totdat u de door u getypte tekst opslaat en een naam geeft. Een bestand dat u aanmaakt en een naam geeft, wordt een *document* genoemd.

Een document maken

Het naamloze venster is vergelijkbaar met een leeg vel papier. Het is een document dat nog moet worden ingevuld. In de linker bovenhoek van het lege document ziet u een knipperend verticaal streepje. Dit is het *invoegpunt.* Het geeft aan waar de tekst die u typt, wordt ingevoegd.

Het gebruik van het Macintosh toetsenbord komt overeen met dat van een schrijfmachine, met de volgende verschillen:

- Als u een typefout maakt, drukt u op de Delete-toets om de tekens links van het invoegpunt te wissen.
- Druk aan het einde van een regel niet op de Return-toets maar typ gewoon door. De tekst loopt automatisch door naar de volgende regel.

Typ de onderstaande tekst

```
Na weken varen over
onbekende wateren zagen
we in de verte de
lichtjes van een stad.
Was het een vreemd land
met vreemde maar
vriendelijke mensen die
een onverstaanbare taal
spraken, alleen vers
fruit en gegrillde vis
aten en zelden
ongeduldig werden? We
hoopten het vurig.
```

In het volgende hoofdstuk gaat u deze tekst wijzigen.

Opslaan voor het te laat is

Voor u de computer uitzet, dient u het document op te slaan.

Hoewel werken met de Macintosh lijkt op werken met een schrijfmachine, pen en papier of penseel en schilderslinnen, is er een belangrijk verschil: alles wat u met de computer maakt, bestaat alleen tijdelijk in het "geheugen" van de computer. Uw werk krijgt pas een permanent karakter wanneer u het opslaat.

Voordat u de computer vertelt dat uw werk moet worden opgeslagen op een schijf, is het niet meer dan een vluchtige gedachte, die sneller vergeten is dan u met uw ogen kunt knipperen.

Uw werk opslaan

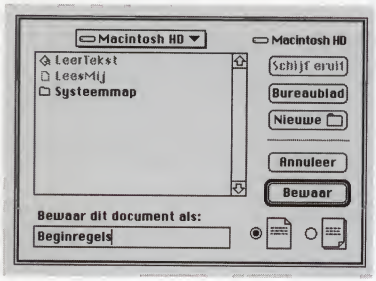
Voordat u uw werk opslaat, bestaat het alleen in het geheugen van de computer en is het te vergelijken met gedachten die verloren kunnen gaan wanneer u ze niet op papier zet.

1. Kies 'Bewaar' uit het Archief-menu.

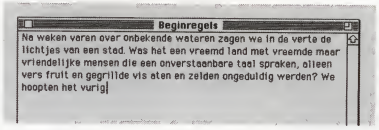
In het dialoogvenster dat nu verschijnt, kunt u het document een naam geven en aangeven waar het moet worden opgeslagen.

2. Typ "Beginregels".

Omdat het woord "Naamloos" is geselecteerd (het is gemarkeerd) als het dialoogvenster verschijnt, kunt u meteen beginnen met typen. De getypte tekst vervangt de geselecteerde tekst. Later volgt meer informatie over het selecteren van tekst.

3. Klik op de knop 'Bewaar'.

De naam "Beginregels" staat nu in de titelbalk van het document en het document is onder deze naam op schijf bewaard.

Twee soorten programma's

Programma's die u gebruikt om uw werk op de computer uit te voeren, worden *toepassingsprogramma's* genoemd omdat de computertechnologie hier voor een specifiek doel wordt toegepast.

Een tekstverwerkingsprogramma is een voorbeeld van een toepassingsprogramma, omdat het u in staat stelt memo's, rapporten, scripties, romans of ander werk te schrijven.

Voor afbeeldingen maken, berekeningen uitvoeren, muziek componeren of grote hoeveelheden gegevens beheren, zijn weer andere toepassingsprogramma's beschikbaar.

De meeste Macintosh programma's werken ongeveer hetzelfde, zodat u uw kennis van het ene programma kunt gebruiken in het andere. Programma's die de computer zelf gebruikt om te kunnen werken, worden aangeduid met de term *systeemprogrammatuur* (of *besturingssysteem*).

Naar een ander geopend programma gaan

Het venster 'Beginregels' is het actieve venster en LeerTekst is het actieve programma. LeerTekst is echter niet het enige geopende programma.

De Finder, het programma dat het bureaublad laat verschijnen, is ook geopend. Het is op dit moment echter niet actief. Wanneer de Macintosh aan staat, is de Finder altijd geopend.

De Finder

De Finder stelt u in staat te communiceren met de systeemprogrammatuur. Het is het programma dat zorgt voor het verschijnen van het bureaublad. De Finder biedt een overzicht van alle voorwerpen—schijven, programma's, documenten—waarmee u kunt werken.

U gebruikt de Finder om programma's en documenten te openen en aan te geven waar bestanden moeten worden opgeslagen.

U kunt meerdere programma's tegelijk hebben geopend (de hoeveelheid programma's is afhankelijk van de geheugenruimte), maar er kan maar één programma tegelijk *actief* zijn. Het actieve programma bevindt zich "voor" de andere geopende programma's net zoals het actieve venster altijd het voorste venster is.

1. Verklein het venster 'Beginregels' door het maatvak te verslepen en de muisknop weer los te laten.

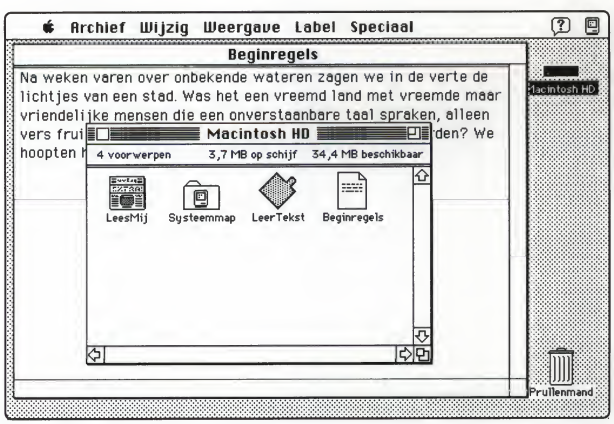
Nadat u het venster hebt verkleind, ziet u in de rechter bovenhoek van het bureaublad het symbool van de harde schijf.

2. Maak de Finder actief door op het symbool van de harde schijf of ergens anders op het bureaublad te klikken.

De Finder is nu actief. De volgende zaken zijn veranderd:

- Het venster van de harde schijf ligt voor het venster 'Beginregels'.
- De menubalk bevat de menu's van de Finder.
- Het symbool van het Programma-menu rechts in de menubalk is veranderd in het Finder-symbool.

In het venster van de harde schijf ziet u het symbool van het document 'Beginregels' dat u zojuist hebt gemaakt en op de harde schijf hebt opgeslagen.

3. Maak het venster 'Beginregels' actief door op een willekeurige plaats in dit venster te klikken. Het venster wordt gedeeltelijk bedekt door het venster van de harde schijf.

Het venster 'Beginregels' wordt weer het voorste venster. Het is nu het actieve venster en LeerTekst is het actieve programma.

U maakt een venster actief door op een willekeurige plaats in het venster te klikken. Het programma waar het venster bij hoort, wordt ook weer actief zodra het venster actief wordt.

4. Maak de Finder actief door 'Finder' te kiezen uit het Programma-menu rechts in de menubalk.

U kiest 'Finder' door de aanwijzer op het symbool van het Programma-menu te plaatsen, de muisknop in te drukken en de aanwijzer naar 'Finder' te slepen tot het wordt gemarkeerd, en vervolgens de muisknop weer los te laten.

De Finder wordt het actieve programma en het venster van de harde schijf wordt het actieve venster.

5. Maak LeerTekst actief door 'LeerTekst' te kiezen uit het Programma-menu.

LeerTekst wordt het actieve programma en het venster 'Beginregels' wordt het actieve venster.

Uit het Programma-menu kunt u het programma kiezen dat u actief wilt maken. Alle geopende programma's staan in het Programma-menu. Aan het symbool van het Programma-menu kunt u altijd zien wat het actieve programma is.

Een document sluiten

Wanneer u een document sluit, blijft het programma waarin het document is gemaakt, geopend. (Wanneer u het programma wilt sluiten, dient u het met het commando 'Stop' te verlaten.) Het programma blijft geopend en blijft het actieve programma totdat u het programma verlaat of een ander programma actief maakt.

1. **Maak, als dit nog niet het geval is, het venster 'Beginregels' actief door op een willekeurige plaats in het venster te klikken.**

2. **Sluit het venster 'Beginregels' door in het sluitvak te klikken of 'Sluit' te kiezen uit het Archief-menu.**

Het venster wordt gesloten, maar LeerTekst is nog steeds het actieve programma. U ziet nu het volgende:

- In de menubalk staan de namen van de LeerTekst menu's.
- Het symbool van het Programma-menu (rechts in de menubalk) is nog steeds het LeerTekst symbool.

Wat nu?

Ga nu verder met hoofdstuk 5. In dit hoofdstuk leert u hoe u uw document wijzigt en afdrukt.

Een document wijzigen en afdrukken

In dit hoofdstuk

leert u hoe u

- een document opent
- een document wijzigt
- een printer kiest
- een document afdrukt
- een programma verlaat
- een reservekopie van een document maakt

verder leert u hoe u

- dubbel klikt om een symbool te openen
- toetsenbord-equivalenten gebruikt

U hebt ongeveer veertig minuten nodig om dit hoofdstuk door te nemen.

Voor u begint

dient u

- hoofdstuk 1 tot en met 4 te hebben doorgenomen

en dient u

- een printer op uw computer te hebben aangesloten

Een printer kan rechtstreeks of via een netwerk op de computer zijn aangesloten.

Als u de printer nog moet aansluiten, raadpleegt u de instructies bij de printer.

Als u de computer aan het einde van hoofdstuk 4 hebt uitgezet, schakelt u hem weer in.

Een document openen

Als u een document opent, wordt het programma waarin u het document hebt gemaakt, het actieve programma.

1. Zorg dat het symbool van de harde schijf is geopend.

Om het symbool te openen, klikt u erop en kiest u 'Open' uit het Archief-menu.

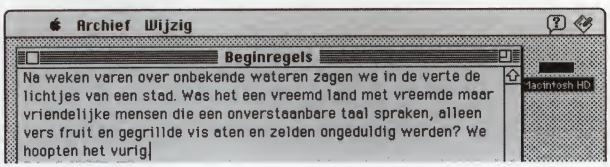
Het venster van de harde schijf verschijnt en u ziet de inhoud van uw opstartschijf. De schijf bevat onder andere het programma LeerTekst en het LeerTekst document 'Beginregels' dat u in hoofdstuk 4 hebt gemaakt.

2. Open het symbool van het document 'Beginregels'.

U kunt een symbool openen door er dubbel op te klikken. U klikt tweemaal snel achter elkaar op het symbool zonder de aanwijzer te bewegen. Dubbel klikken heeft hetzelfde effect als het symbool selecteren en vervolgens 'Open' kiezen.

Als u 'Beginregels' opent, wordt LeerTekst het actieve programma. (LeerTekst is het programma waarin u 'Beginregels' hebt gemaakt.)

U ziet nu het volgende:

- Het venster 'Beginregels' verschijnt.
- In de menubalk staan de namen van de LeerTekst menu's.
- Het symbool van het Programma-menu (rechts in de menubalk) is nu het LeerTekst symbool.

Een document wijzigen

In het venster 'Beginregels' ziet u de tekst die u in hoofdstuk 4 hebt getypt. U gaat nu wijzigingen in deze tekst aanbrengen met behulp van technieken die in de meeste Macintosh programma's kunnen worden gebruikt.

Onthoud steeds het volgende:

- Het invoegpunt—het knipperende verticale streepje—geeft aan waar tekst die u typt, verschijnt.
- De I-vormige aanwijzer is het type aanwijzer dat in tekstdocumenten wordt gebruikt. Net als de pijlvormige aanwijzer bestuurt u de I-vormige aanwijzer met de muis.

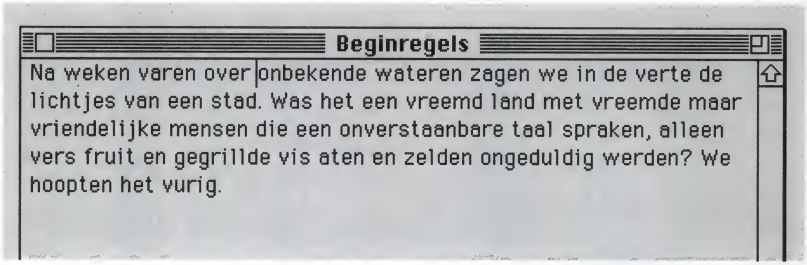
1. Zoek het invoegpunt in de linker bovenhoek van het document.

2. Zoek de I-vormige aanwijzer. Ziet u deze niet, dan beweegt u de muis, zodat de aanwijzer mee beweegt.

U kunt nu tekst gaan invoegen.

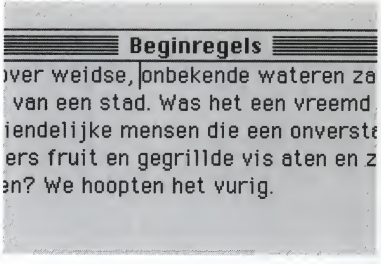
3. Zet de I-vormige aanwijzer net voor het woord "onbekende" (achter "varen over").

4. Klik met de muis. Het invoegpunt verschijnt op de plaats waar u hebt geklikt. Alles wat u typt, verschijnt op de plaats van het invoegpunt.

5. Typ "weidse, ". Vergeet de komma en de spatie niet.

Als u een typefout maakt, gebruikt u de Delete-toets om tekens links van het invoegpunt te wissen.

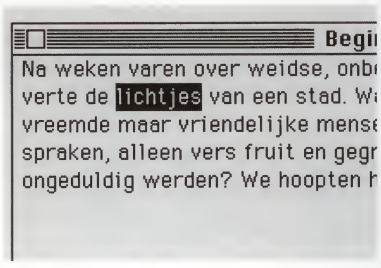

Nu gaat u tekst wijzigen.

6. Zet de aanwijzer net voor "lichtjes" (achter "de").

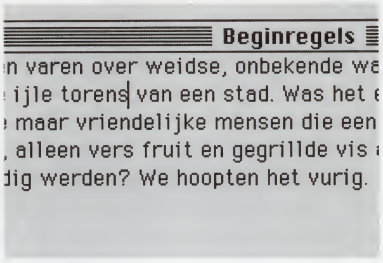
7. Sleep over het woord "lichtjes" om dit te selecteren en laat vervolgens de muisknop los.

Om te slepen, houdt u de muisknop ingedrukt, terwijl u de muis verplaatst. Het geselecteerde woord wordt gemarkeerd (in zwart of een andere kleur).

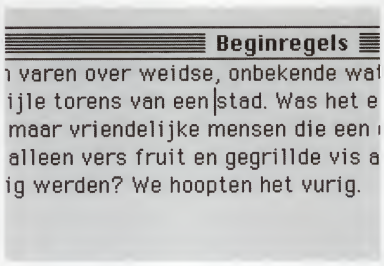

8. Typ nu de woorden "ijle torens".

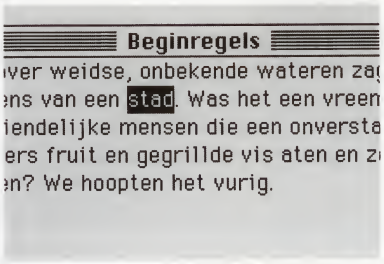
De tekst die u typt, vervangt de geselecteerde tekst. Gebruik de Delete-toets om typefouten te corrigeren.

9. Plaats de aanwijzer net voor het woord "stad" (achter "van een").

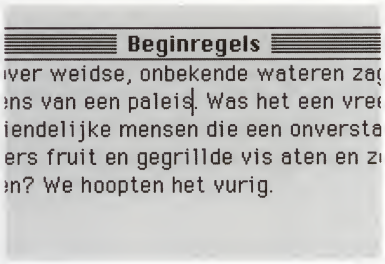

10. Sleep over het woord "stad" om dit te selecteren en laat vervolgens de muisknop los.

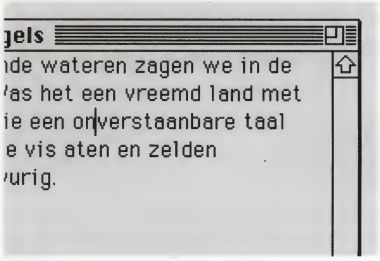

11. Typ nu het woord "paleis".

De tekst die u typt, vervangt de geselecteerde tekst.

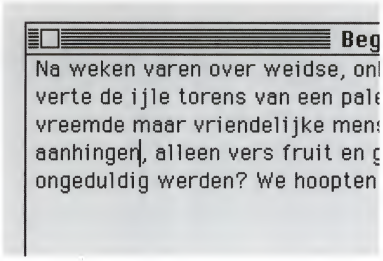
12. Zet de aanwijzer tussen de letters "n" en "v" in het woord "onverstaanbare".

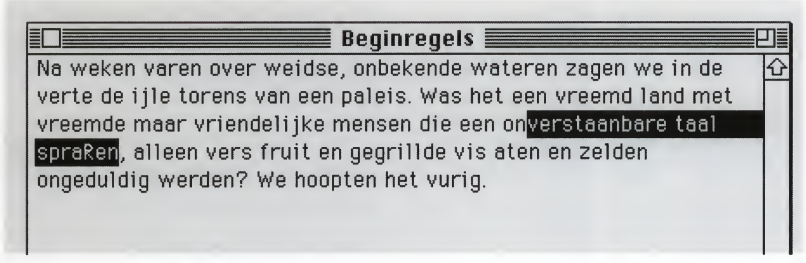
13. Sleep over de letters "verstaanbare" en de woorden "taal spraken" (maar niet over de komma). Laat vervolgens de muisknop los.

14. Typ nu "bekend geloof aanhingen".

Als de komma achter "aanhingen" weg is, typt u deze nu.

Als u een typefout maakt, kunt u de Delete-toets gebruiken om tekens links van het invoegpunt te wissen.

De aangebrachte wijzigingen opslaan

De wijzigingen die u tot nu toe hebt aangebracht, gaan pas deel uitmaken van uw document wanneer u ze opslaat. U moet de computer vertellen dat de wijzigingen moeten worden bewaard in het document dat is opgeslagen op de harde schijf.

Als de wijzigingen nog niet zijn opgeslagen, bestaan ze alleen in een tijdelijke, elektronische vorm in het geheugen van de computer. U kunt de wijzigingen kwijtraken wanneer zich een stroomstoring voordoet of wanneer de computer door problemen met een programma niet meer goed werkt.

- Kies 'Bewaar' uit het Archief-menu.

U kunt ook de ⌘-(Command) toets op het toetsenbord ingedrukt houden terwijl u op de S-toets drukt. Het gebruik van de combinatie ⌘-S is een *toetsenbord-equivalent* voor het kiezen van 'Bewaar' uit het Archief-menu.

Sla uw werk vaak en regelmatig op.

Toetsenbord-equivalenten

Veel commando's die u uit een menu kunt kiezen, hebben een toetsenbord-equivalent. Een toetsenbord-equivalent is een combinatie van toetsen die u tegelijkertijd indrukt met hetzelfde resultaat als het kiezen van een commando uit een menu (een van de toetsen is altijd de ⌘-toets of een andere speciale toets.).

U kunt bijvoorbeeld in plaats van 'Bewaar' uit het Archief-menu te kiezen, ook tegelijk op de ⌘-toets en de S-toets drukken.

U kunt aan de commando's in een menu zien voor welke commando's een toetsenbord-equivalent beschikbaar is. Als er een equivalent is, staat dit rechts van de commandonaam in het menu.

Nog meer wijzigingen in een document aanbrengen

U hebt de aangebrachte wijzigingen opgeslagen, zodat ze deel uitmaken van het document dat is opgeslagen op de harde schijf. Nu gaat u nog een paar wijzigingen aanbrengen.

Eerst gaat u een deel van de tekst verplaatsen.

1. Zet de aanwijzer net voor de woorden "een onbekend geloof aanhingen".

2. Klik met de muis. Het invoegpunt komt hierdoor op de plaats van de aanwijzer te staan.

3. Zet de aanwijzer voor "alleen".

4. Houd de Shift-toets ingedrukt en klik om de woorden "een onbekend geloof aanhingen, " (denk aan de komma en de spatie) te selecteren.

Door Shift ingedrukt te houden als u klikt, selecteert u alle tekst tussen het invoegpunt en de plaats waar u klikt.

5. Kies 'Knip' uit het Wijzig-menu.

Door 'Knip' te kiezen, verwijdert u de geselecteerde tekst uit het document en slaat u deze op in het klembord, een tijdelijke opslagplaats.

6. Zet de aanwijzer net voor de "z" van "zelden").

7. Klik met de muis.

8. Kies 'Plak' uit het Wijzig-menu.

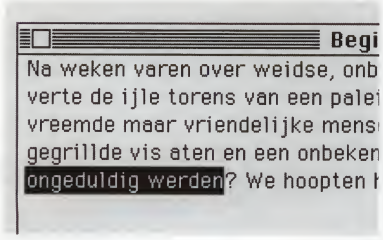

De woorden "een onbekend geloof aanhingen, " verschijnen op de plaats van het invoegpunt. Door 'Plak' te kiezen, voegt u de inhoud van het klembord in het document in.

Nu gaat u een aantal woorden verwijderen.

9. Sleep met de aanwijzer over de woorden ", zelden ongeduldig werden" (denk aan de komma en de spatie) en laat de muisknop los.

Als de woorden over twee regels lopen, sleept u naar de tweede regel en laat u de muisknop los als de aanwijzer net achter "werden" staat.

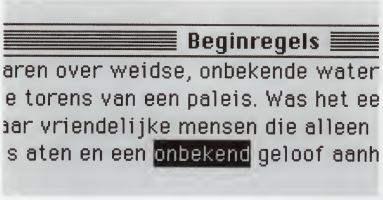
10. Kies 'Wis' uit het Wijzig-menu.

Als u 'Wis' kiest, wordt de geselecteerde tekst uit het document verwijderd. (In plaats daarvan kunt u ook éénmaal op de Delete-toets drukken.)

11. Selecteer het woord "onbekend" door er dubbel op te klikken.

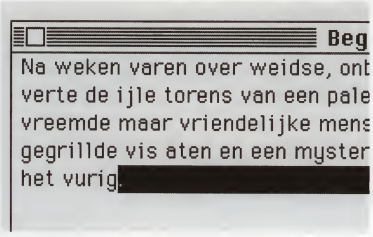
U kunt een woord selecteren door er dubbel op te klikken. Zet de aanwijzer op het woord en klik twee keer snel achter elkaar zonder de aanwijzer te bewegen.

12. Typ "mysterieus".

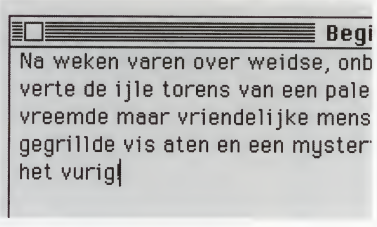
De getypte tekst vervangt de geselecteerde tekst.

13. Selecteer de punt achter "vurig" door de aanwijzer er overheen te slepen en laat de muisknop los.

14. Typ een uitroepteken.

Het kan zijn dat er na al deze bewerkingen twee spaties tussen bepaalde woorden staan of dat er ergens een spatie ontbreekt. Zet de aanwijzer op de plaats waar u een spatie wilt verwijderen of toevoegen en druk op de spatiebalk (spatie toevoegen) of op de Delete-toets (spatie verwijderen).

15. Kies 'Bewaar' uit het Archief-menu.

Een printer kiezen

Voordat u een document kunt afdrukken, dient u de Macintosh te vertellen welke printer er moet worden gebruikt. U doet dit met een programma dat de Kiezer heet.

U hoeft alleen een printer te kiezen wanneer u een bepaalde printer voor de eerste keer gebruikt of wanneer u besluit dat u een andere printer wilt gebruiken.

Het gebruik van de Kiezer is afhankelijk van de vraag of de printer direct of via een netwerk op uw computer is aangesloten.

Als de printer direct op de Macintosh is aangesloten

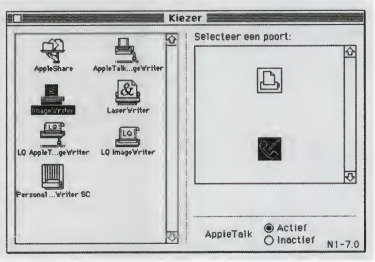
Ga na of u de printer volgens de instructies bij het apparaat hebt aangesloten en controleer op welke poort hij is aangesloten. (De poorten bevinden zich op het achterpaneel van de computer.)

1. Kies 'Kiezer' uit het Apple®-menu.

Het venster van de Kiezer verschijnt.

2. Selecteer het symbool van de printer die u wilt gebruiken door erop te klikken.

❖ *Opmerking.* Als u een Personal LaserWriter® SC hebt geselecteerd, gaat u nu verder met stap 5. ❖

3. Selecteer het symbool van de poort waarop u de printer hebt aangesloten.

Er zijn twee mogelijkheden: de printerpoort of de modempoort. De printerpoort is automatisch geselecteerd.

U kunt achter op de computer kijken op welke poort de printerkabel is aangesloten. Het symbooltje bij de poort is gelijk aan het symbool dat u op het scherm ziet.

4. Klik op 'Inactief' achter het woord 'AppleTalk®'.

Als deze optie nog niet was geselecteerd, verschijnt er een dialoogvenster. Klik op 'OK'.

5. Sluit de Kiezer door in het sluitvak in de linker bovenhoek van het venster te klikken.

Als u een andere printer hebt gekozen, verschijnt er een dialoogvenster. Klik op 'OK'.

Het venster 'Beginregels' is nu het actieve venster. (Als dit niet zo is, klikt u op een willekeurige plaats in het venster om het actief te maken.)

Als de printer via een netwerk is aangesloten

Vraag aan uw systeembeheerder (of degene die uw computer heeft geïnstalleerd):

- welke printer in het netwerk u kunt gebruiken
- waar de printer zich in het netwerk bevindt (in welke "zone", als er zones zijn)
- wat de naam van de printer is (elke printer in een netwerk heeft zijn eigen naam)

1. Kies 'Kiezer' uit het Apple-menu.

Het Kiezer-venster verschijnt.

2. Klik op 'Actief' achter het woord 'AppleTalk'.

Als deze optie nog niet was geselecteerd, verschijnt er een dialoogvenster. Klik op 'OK'.

3. Selecteer het symbool van het type printer dat u wilt gebruiken door erop te klikken.

4. Klik op een zonenaam als het netwerk is ingedeeld in AppleTalk zones.

Het kan zijn dat u de verticale schuifbalk moet gebruiken om de naam van uw zone zichtbaar te maken. De zonenamen staan in alfabetische volgorde.

5. Klik op de naam van de printer die u wilt gebruiken, ook als u maar één naam ziet staan.

6. Klik in het sluitvak in de linker bovenhoek van het venster van de Kiezer.

Als u een andere printer hebt gekozen, verschijnt er een dialoogvenster. Klik op 'OK'.

Het venster 'Beginregels' is nu het actieve venster. (Als dit niet zo is, klikt u op een willekeurige plaats in het venster om het actief te maken.)

Een document afdrukken

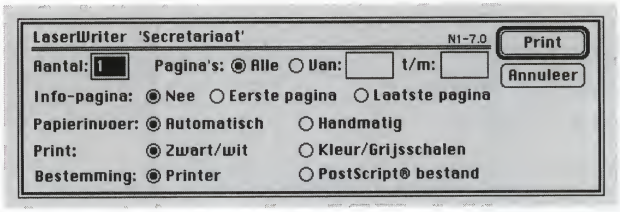
Als u de printer eenmaal in de Kiezer hebt geselecteerd, bestaat het afdrukken zelf nog slechts uit twee stappen. Om met afdrukken te oefenen, gebruikt u het document 'Beginregels' dat u eerder hebt gemaakt.

1. Zorg dat het venster 'Beginregels' het actieve venster is en kies 'Print' uit het Archief-menu.

Als het venster 'Beginregels' niet het actieve venster is, klikt u op een willekeurige plaats in het venster om het te selecteren.

Het dialoogvenster dat verschijnt wanneer u 'Print' kiest, biedt verschillende opties die afhankelijk zijn van het programma waarmee u werkt en het type printer dat u gebruikt. U vindt meer informatie over deze opties in de handleidingen bij uw programma's en in het *Macintosh Naslaghandboek.*

2. Klik op de knop 'Print'.

Het document 'Beginregels' wordt nu afgedrukt op de door u geselecteerde printer.

Een programma verlaten

Wanneer u een programma verlaat, worden zowel het programma als de documenten die u met het programma hebt gemaakt, gesloten. Een programma verlaten is niet hetzelfde als een document sluiten (dit deed u aan het einde van hoofdstuk 4). Wanneer u een document sluit, blijft het programma open en actief.

- **Zorg dat het venster 'Beginregels' het actieve venster is en kies vervolgens 'Stop' uit het Archief-menu.**

U kunt ook tegelijkertijd op de ⌘- en de Q-toets drukken.

❖ *Opmerking.* Als er een dialoogvenster verschijnt waarin u wordt gevraagd of de wijzigingen moeten worden opgeslagen, klikt u op 'Bewaar'. ❖

Het document 'Beginregels' en het programma LeerTekst worden gesloten en de Finder, het programma dat zorgt voor de weergave van het bureaublad, wordt nu het actieve programma.

Een reservekopie maken

Net als vaak en regelmatig opslaan, is het verstandig een kopie van uw werk te bewaren op een andere schijf. U hebt dan in geval van een beschadiging van een bestand of schijf, nog een kopie op een andere schijf achter de hand. (Het komt niet vaak voor, maar als het u één keer gebeurt, is dat een keer teveel.)

Om te oefenen met het maken van een reservekopie, zet u een kopie van het document 'Beginregels' op uw *Oefenschijf*.

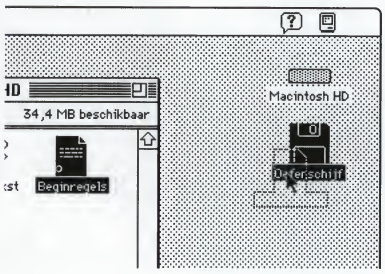
1. Zorg ervoor dat de *Oefenschijf* niet is beveiligd.

Als u de schijf vasthoudt alsof u deze in de schijfeenheid wilt plaatsen, vindt u aan de onderkant in de linker benedenhoek een schuifje dat de opening in de schijf moet afdekken.

2. Plaats de *Oefenschijf* in de 3.5-inch schijfeenheid.

Het symbool van de *Oefenschijf* verschijnt op het bureaublad, vlak onder het symbool van de harde schijf.

3. Sleep het symbool 'Beginregels' naar het symbool van de *Oefenschijf* tot het symbool van deze schijf wordt gemarkeerd.

Het symbool van de *Oefenschijf* wordt gemarkeerd wanneer de punt van de aanwijzer het schijfsymbool raakt.

Als u de muisknop loslaat, wordt de inhoud van het symbool 'Beginregels' naar de *Oefenschijf* gekopieerd.

4. Open het symbool van de *Oefenschijf*.

U opent dit symbool door het te selecteren en vervolgens 'Open' uit het Archief-menu te kiezen of door dubbel op het symbool te klikken.

U ziet het venster 'Oefenschijf' met daarin een kopie van het document 'Beginregels'.

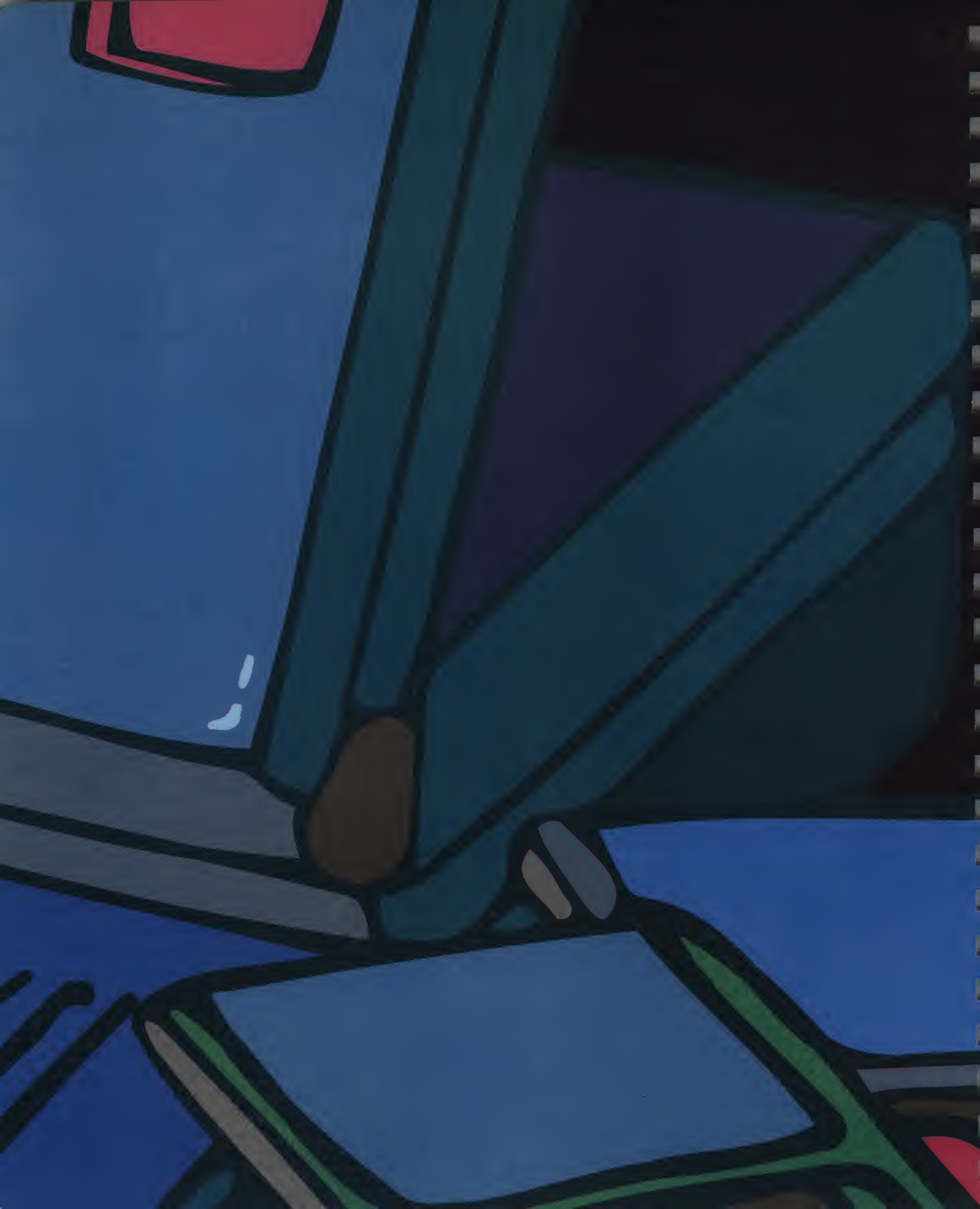
5. Verwijder de *Oefenschijf* uit de schijfeenheid.

U verwijdert de schijf door het symbool ervan te selecteren en vervolgens 'Berg op' uit het Archief-menu te kiezen.

Wat nu?

U gaat nu verder met hoofdstuk 6, waarin u nog meer leert over de Macintosh. U kunt ook een pauze inlassen. Vergeet niet de Macintosh uit te zetten wanneer u langer dan een paar uur pauzeert.

Meer informatie over de Macintosh

In dit hoofdstuk

leert u hoe u

- het *Macintosh Naslaghandboek* gebruikt
- de Ballonhelp (Balloonhelp™) gebruikt

Verder leert u ook

- wat er in het *Macintosh Naslaghandboek*, de *Macintosh Netwerkhandleiding* en het boekje *Speciale mogelijkheden en specificaties* staat

U hebt ongeveer twintig minuten nodig om dit hoofdstuk door te nemen.

Als u dit hoofdstuk uit hebt, weet u voldoende om te kunnen werken met de programma's die u op de Macintosh wilt gebruiken.

Voor u begint

dient u

- hoofdstuk 1 tot en met 5 te hebben doorgenomen

Als u de computer aan het einde van hoofdstuk 5 hebt uitgezet, schakelt u hem nu weer in.

Het *Macintosh Naslaghandboek* gebruiken

In het *Macintosh Naslaghandboek* staat alle informatie die u nodig hebt om de computer op een effectieve en efficiënte manier te gebruiken. In tegenstelling tot dit boek, dat vanaf het begin moet worden doorgewerkt, gebruikt u het *Macintosh Naslaghandboek* op dezelfde manier als u een woordenboek gebruikt: u kijkt er alleen in als u iets wilt weten en leest alleen de relevante informatie.

Met behulp van de inhoudsopgave, de index en de woordenlijst van het naslaghandboek kunt u de benodigde informatie opzoeken. U gaat nu informatie opzoeken over een aantal zaken die u al kent om vertrouwd te raken met het *Naslaghandboek.*

1. Zoek "Dubbel klikken" op in de inhoudsopgave bij hoofdstuk 1.

2. Ga naar de pagina waarnaar wordt verwezen en lees het gedeelte over dubbel klikken.

Dubbel klikken is een manier om een symbool te openen. Dit wordt uitgelegd in hoofdstuk 5 van deze handleiding.

De inhoud van het Macintosh Naslaghandboek

In het *Macintosh Naslaghandboek* vindt u algemene informatie over het gebruik van programma's (de meeste Macintosh programma's werken hetzelfde). Uitgebreide informatie over een bepaald programma staat in de handleidingen en op de schijven die bij het programma worden geleverd.

In het *Macintosh Naslaghandboek* wordt precies beschreven hoe u:

- uw documenten het beste kunt ordenen
- de harde schijf en 3.5-inch schijven gebruikt
- het werkblad (het bureaublad van de Macintosh) aan uw voorkeuren aanpast
- uw computersysteem uitbreidt
- het onderhoud verzorgt en problemen oplost

3. Zoek via de index informatie over het wissen van 3.5-inch schijven.

Het wissen van een schijf is hetzelfde als een schijf opnieuw initialiseren. In hoofdstuk 3 van deze handleiding wordt uitgelegd hoe u een nieuwe schijf initialiseert.

Er zijn diverse ingangen die naar de benodigde informatie verwijzen.

- Wanneer u zoekt onder "schijven", vindt u "wissen".
- Wanneer u zoekt onder "wissen", vindt u "schijven".
- Wanneer u zoekt onder "3.5-inch schijven", vindt u "wissen".

4. Ga naar de pagina's waarnaar wordt verwezen en lees het gedeelte over het wissen van schijven.

Op een aantal pagina's wordt uitgelegd hoe u schijven initialiseert.

5. Zoek "Woordenlijst" op in de inhoudsopgave.

6. Zoek "toetsenbord-equivalent" op in de woordenlijst.

Hoe u toetsenbord-equivalenten gebruikt om een commando te kiezen, staat in hoofdstuk 5 van deze handleiding.

❖ *Opmerking.* Wanneer uw computer is aangesloten op een netwerk (zelfs wanneer dat uit slechts één andere Macintosh en een laserprinter bestaat), kunt u in de *Macintosh Netwerkhandleiding*, die ook bij uw computer is geleverd, informatie opzoeken over het werken in een netwerk. ❖

Informatie die speciaal is afgestemd op het type Macintosh dat u gebruikt, vindt u in het boekje *Speciale mogelijkheden en specificaties* dat eveneens bij uw computer is geleverd.

Ballonhelp gebruiken

Ballonhelp biedt informatie over symbolen, menu's, commando's en andere voorwerpen op het scherm van de Macintosh met behulp van ballonnen zoals u die kent uit stripverhalen. De ballon wijst naar het voorwerp waarover informatie wordt gegeven.

In veel Macintosh programma's worden helpballonnen gebruikt.

1. Zet de aanwijzer op het Help-symbool in de menubalk.

2. Druk op de muisknop om het Help-menu te openen.

3. Sleep de aanwijzer naar het commando 'Toon helpballonnen' zodat het wordt gemarkeerd en laat vervolgens de muisknop los.

Als u 'Toon helpballonnen' kiest, verschijnen er helpballonnen naast de voorwerpen die u op het scherm aanwijst.

4. Wijs het prullenmand-symbool aan om een helpballon met informatie over de prullenmand te bekijken.

Ondanks de helpballonnen kunt u gewoon symbolen selecteren, commando's kiezen, enzovoort.

5. Zet de aanwijzer op het symbool van de harde schijf.

Naast het symbool verschijnt een ballon.

6. Klik op het symbool van de harde schijf.

U kunt het symbool selecteren, ook al staat er een ballon.

7. Zet de aanwijzer op het Archief-menu.

Naast de menunaam verschijnt een ballon.

8. Druk op de muisknop om het Archief-menu te openen.

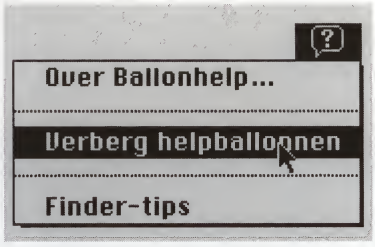
Wanneer u het menu opent, verdwijnt de ballon.

9. Sleep de aanwijzer langzaam naar het commando 'Open' zodat het wordt geselecteerd en laat dan de muisknop los.

Bij elk commando waar u overheen sleepte, verscheen er een helpballon.

Het venster 'Macintosh HD' wordt het actieve venster. U kunt meer helpballonnen bekijken door verschillende onderdelen en symbolen in het venster aan te wijzen.

10. Kies 'Verberg helpballonnen' uit het Help-menu.

Zet de aanwijzer op het Help-symbool, druk op de muisknop om het Help-menu te openen, sleep de aanwijzer naar het commando 'Verberg helpballonnen' en laat de muisknop los.

'Toon helpballonnen' en 'Verberg helpballonnen' wisselen elkaar af in het Help-menu (zodra de een is gekozen, verschijnt de ander).

J.C. AANDEWIEL
Peerlenburgh 14
3601 JB Maarssen
Tel. 03465 - 68521

Wat nu?

U moet het nu verder alleen kunnen. U hebt zowel de schijf *Macintosh intro* als de eerste zes hoofdstukken van deze handleiding doorgenomen, en u weet voldoende en hebt voldoende geoefend om de Macintosh voor uw werk te kunnen gebruiken.

Natuurlijk moet u nog meer leren voor u de computer op de meest effectieve en efficiënte manier gebruikt, maar dit leert u tijdens het werken met programma's en naarmate u meer ervaring met de Macintosh krijgt.

U kunt nu het volgende doen:

- leren werken met verschillende Macintosh programma's, of
- naar hoofdstuk 7 gaan om te leren hoe u uw documenten kunt ordenen, of
- even pauzeren.

Vergeet niet uw computer uit te zetten wanneer u deze langer dan een paar uur niet gebruikt.

In deze handleiding kunt u gemakkelijk informatie vinden door gebruik te maken van de *Naslagkaart*, de index achter in het boek en de inhoudsopgave voorin.

Documenten ordenen

In dit hoofdstuk

leert u hoe u

- een kopie van een document maakt
- de naam van een symbool wijzigt
- een gewijzigd document onder een andere naam opslaat
- een document opent vanuit een programma
- bestanden in een map opbergt
- een alias voor een document of programma gebruikt
- een sjabloondocument maakt
- bestanden weggooit die u niet langer nodig hebt

verder leert u

- het verschil tussen 'Bewaar' en 'Bewaar als'
- wat een alias is

U hebt ongeveer een uur nodig om dit hoofdstuk door te nemen.

Voor u begint

Als u nog niet weet hoe u met een Macintosh programma werkt, is het niet zinnig dit hoofdstuk door te nemen.

U dient eerst

- hoofdstuk 1 tot en met 6 te hebben doorgenomen

Als de computer uit staat, schakelt u hem nu in.

Een kopie van een document maken

Tijdens uw werk zult u vaak een kopie van een document willen maken, zodat u het document kunt wijzigen en toch de oorspronkelijke versie kunt bewaren.

Om te oefenen met het maken van kopieën, maakt u eerst een nieuw document.

1. Open, als dit nog niet is gebeurd, het symbool van de harde schijf.

Om het symbool te openen, selecteert u het en kiest u vervolgens 'Open' uit het Archief-menu. U kunt ook dubbel op het symbool klikken.

Het venster van de harde schijf verschijnt en u ziet de inhoud van uw opstartschijf.

2. Open het LeerTekst symbool.

Om het symbool te openen, selecteert u het en kiest u vervolgens 'Open' uit het Archief-menu. U kunt ook dubbel op het symbool klikken.

Wanneer u het programma LeerTekst opent, ziet u het volgende:

- Er verschijnt een naamloos venster.
- In de menubalk staan de namen van de LeerTekst menu's.
- Het symbool van het Programma-menu is nu het LeerTekst symbool.

Het naamloze venster is leeg, omdat u nog niets hebt getypt. Het blijft naamloos tot u uw werk voor de eerste keer opslaat, dat wil zeggen tot u het document een naam geeft en op schijf bewaart.

3. Typ onderstaande tekst.

```
Beste pa en ma,
Ik had jullie eerder willen schrijven. Het is al weer veel te lang geleden. Hoe drukker ik het heb, hoe sneller de tijd lijkt te gaan.
Maria en ik maken het goed en Danny is gelukkig weer helemaal beter. Hoe gaat het met jullie?
```

Denk hierbij aan het volgende:

- Als u een fout maakt, drukt u op de Delete-toets om tekens links van het invoegpunt te wissen.
- Druk niet op Return wanneer u aan het einde van een regel bent. De tekst loopt automatisch door naar de volgende regel.
- U drukt alleen op Return om een nieuwe alinea te beginnen.
- Het invoegpunt—het knipperende verticale streepje—geeft aan waar de tekst die u typt, verschijnt.
- De I-vormige aanwijzer is het type aanwijzer dat voor het werken met tekst wordt gebruikt. Net als de pijlvormige aanwijzer kunt u deze aanwijzer besturen met behulp van de muis.

4. Kies 'Bewaar' uit het Archief-menu.

In het dialoogvenster dat verschijnt, kunt u het document een naam geven en kunt u opgeven waar u het wilt opslaan.

5. Typ "Brief aan ouders".

Meestal moet u eerst tekst selecteren of het invoegpunt ergens plaatsen voor u tekst typt. In dit geval is "Naamloos" al geselecteerd en kunt u meteen gaan typen. Datgene wat u typt, vervangt de geselecteerde tekst.

6. Klik op 'Bewaar'.

Het venster heeft nu de naam 'Brief aan ouders' en het document is opgeslagen op de harde schijf.

7. Sluit het venster 'Brief aan ouders'.

Om het venster te sluiten, klikt u in het sluitvak links in de titelbalk of kiest u 'Sluit' uit het Archief-menu.

Het venster wordt gesloten en LeerTekst blijft het actieve programma.

8. Klik op het symbool van de harde schijf, in het venster van de harde schijf of op een willekeurige plaats op het bureaublad.

De Finder wordt het actieve programma. In het venster van de harde schijf ziet u het symbool 'Brief aan ouders'. Dit is het symbool van het document dat u zojuist hebt gemaakt en opgeslagen.

9. Zoek het symbool 'Brief aan ouders' in het venster van de harde schijf.

Misschien moet u het venster vergroten of gebruik maken van de schuifpijlen om het symbool te vinden.

10. Klik op het symbool 'Brief aan ouders' om het te selecteren.

11. Kies 'Dupliceer' uit het Archief-menu.

Er verschijnt een ander symbool met de naam 'Brief aan ouders (kopie)' in het venster van de harde schijf. Dit symbool is nu geselecteerd en het symbool van 'Brief aan ouders' niet meer.

De naam van een symbool wijzigen

U kunt een symbool elke naam geven die u wilt, en daarbij spaties, hoofdletters, kleine letters, cijfers en andere tekens gebruiken, behalve de dubbele punt (:). Als u het gekopieerde symbool opent, ziet u dat de naam van het venster ook is gewijzigd.

1. Sleep het symbool van 'Brief aan ouders (kopie)' weg, zodat het origineel en de kopie elkaar niet overlappen.

2. Klik op de naam (niet op het symbool) 'Brief aan ouders (kopie)'.

Er verschijnt een kader om de naam. Wanneer u de aanwijzer op de geselecteerde naam plaatst, verandert de pijl in een I-vormige aanwijzer.

3. Typ 'Brief aan Els'.

U kunt ook "ouders (kopie)" selecteren (met de I-vormige aanwijzer) en vervangen door "Els".

Een andere manier om een woord te selecteren is er dubbel op te klikken: zet de aanwijzer ergens op het woord en klik tweemaal snel na elkaar zonder de muis te bewegen.

De nieuwe tekst vervangt de geselecteerde tekst.

4. Druk op de Return-toets.

U hebt nu twee documenten. Het ene document is een kopie van het andere, maar heeft een andere naam. Als u wijzigingen aanbrengt in het ene document, blijft het andere ongewijzigd.

5. Open het symbool 'Brief aan Els'.

Klik op het symbool om het te selecteren en kies vervolgens 'Open' uit het Archief-menu, of klik dubbel op het symbool.

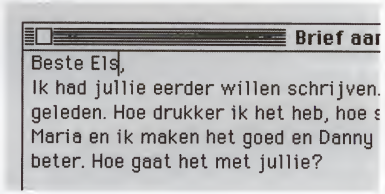
LeerTekst wordt nu het actieve programma.

6. Sleep de I-vormige aanwijzer over de woorden "pa en ma" om deze te selecteren.

7. Typ "Els".

De nieuwe tekst vervangt de geselecteerde tekst.

8. Kies 'Bewaar' uit het Archief-menu.

9. Kies 'Sluit' uit het Archief-menu.

U kunt ook in het sluitvak linksboven in het venster 'Brief aan Els' klikken. U beschikt nu over twee versies die nauwelijks van elkaar verschillen: één voor uw ouders en één voor Els.

LeerTekst blijft het actieve programma.

Een gewijzigd document onder een andere naam opslaan

Er is nog een manier om een andere versie van een document te maken. Daarvoor hoeft u het programma waarmee u het document hebt aangemaakt, niet te verlaten en slaat u de nieuwe versie op onder een andere naam.

Klik op het symbool van de harde schijf, in het venster van de harde schijf of op een willekeurige plaats op het bureaublad.

De Finder wordt het actieve programma.

2. Open het symbool 'Brief aan ouders'.

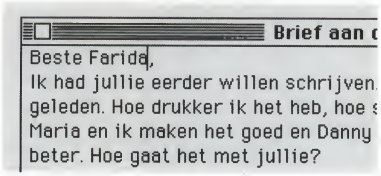
Klik op het symbool om het te selecteren en kies vervolgens 'Open' uit het Archief-menu. U kunt ook dubbel op het symbool klikken.

LeerTekst wordt nu het actieve programma.

3. Sleep met de I-vormige aanwijzer over de woorden "pa en ma" om deze te selecteren.

4. Typ "Farida".

De nieuwe tekst vervangt de geselecteerde tekst.

5. Kies 'Bewaar als' uit het Archief-menu in plaats van 'Bewaar'.

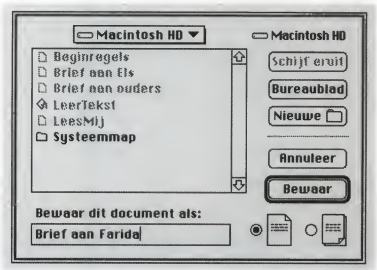

Met 'Bewaar' zou de oorspronkelijke brief zijn gewijzigd (zodat de brief aan uw ouders zou beginnen met "Beste Farida").

Wanneer u 'Bewaar als' kiest, wordt er een nieuw document aangemaakt dat gelijk is aan het oorspronkelijke, op de door u aangebrachte wijzigingen na.

Er verschijnt een dialoogvenster waarin u een naam kunt opgeven voor het nieuwe document en kunt kiezen waar het wordt opgeslagen. De naam van het oorspronkelijke document, "Brief aan ouders", is al geselecteerd.

6. Typ "Brief aan Farida".

De nieuwe tekst vervangt de geselecteerde tekst.

7. Klik op 'Bewaar'.

Het nieuwe document, 'Brief aan Farida', verschijnt in het actieve venster en vervangt het oorspronkelijke document 'Brief aan ouders'. Ook de naam in de titelbalk is nu 'Brief aan Farida'.

Het oorspronkelijke document is ongewijzigd. (Als u het opent, ziet u dat de eerste regel nog steeds "Beste pa en ma" is.)

Een document openen vanuit een programma

U kunt een document openen zonder dat de Finder het actieve programma wordt. Als u een document opent, kan het programma waarmee u het document hebt aangemaakt, actief blijven.

1. Sluit het document 'Brief aan Farida'.

Klik in het sluitvak in de linker bovenhoek van het venster of kies 'Sluit' uit het Archief-menu.

LeerTekst blijft het actieve programma.

2. Kies 'Open' uit het Archief-menu.

Er verschijnt een dialoogvenster, waarin u kunt opgeven welk document u wilt openen.

3. Klik op 'Brief aan ouders'.

4. Klik op de knop 'Open'.

Het venster van het document 'Brief aan ouders' verschijnt.

'Bewaar' of 'Bewaar als'?

Als u 'Bewaar' kiest, worden de wijzigingen opgeslagen die u in het actieve document hebt aangebracht vanaf het moment dat u dit hebt geopend of vanaf het moment dat u voor het laatst 'Bewaar' hebt gekozen.

Wanneer u echter 'Bewaar als' kiest, wordt er een nieuw document gemaakt waarin de wijzigingen staan die u hebt aangebracht. Het oorspronkelijke document verdwijnt van het scherm, zonder dat de laatste wijzigingen erin worden opgeslagen. De wijzigingen worden alleen in het nieuwe document opgeslagen.

Nadat u het nieuwe document een naam hebt gegeven, verschijnt het nieuwe document in het actieve venster. In de titelbalk van het actieve venster staat de naam van het nieuwe document.

Bestanden in een map opbergen

Vroeg of laat hebt u zoveel documenten en programma's dat u het overzicht kwijt raakt. De Macintosh biedt verschillende methoden (allemaal uitgelegd in het *Macintosh Naslaghandboek*) om uw werk te ordenen. Een map aanmaken en er bestanden in opbergen, is de meest eenvoudige manier.

1. Kies 'Stop' uit het Archief-menu als 'Brief aan ouders' is geopend en LeerTekst het actieve programma is.

De Finder wordt het actieve programma.

2. Open, als dit nog niet is gebeurd, het symbool van de harde schijf.

Het venster van de harde schijf moet nu het actieve venster zijn.

3. Kies 'Nieuwe map' uit het Archief-menu.

Er verschijnt een symbool met de naam 'Lege map' in het venster van de harde schijf. Het symbool en de bijbehorende naam zijn al geselecteerd. (De naam is gemarkeerd en er staat een kader omheen.)

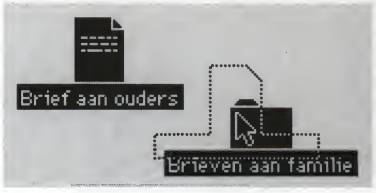

4. Typ "Brieven aan familie" en druk op Return.

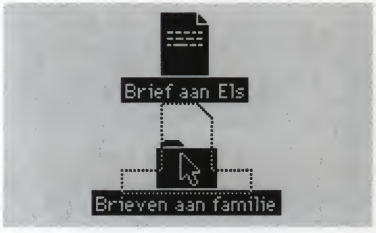

De geselecteerde tekst wordt vervangen. Als er niets gebeurt wanneer u typt, klikt u op de naam (niet het symbool) zodat er een kader omheen verschijnt en probeert u het opnieuw.

5. Sleep het symbool 'Brief aan ouders' naar de nieuwe map tot het symbool van de nieuwe map wordt gemarkeerd en laat vervolgens de muisknop los.

6. Sleep het symbool 'Brief aan Els' naar het symbool 'Brieven aan familie' tot het mapsymbool wordt gemarkeerd en laat vervolgens de muisknop los.

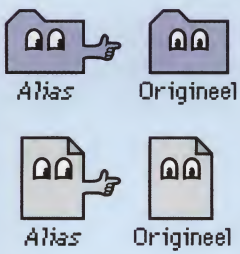
De map 'Brieven aan familie' bevat nu de documenten 'Brief aan ouders'en 'Brief aan Els'. U kunt het mapsymbool openen om dit te controleren.

Zelf een nieuwe map maken

Maak een nieuwe map die u 'Brieven aan vrienden' noemt en sleep het symbool 'Brief aan Farida' naar deze map.

Wat is een alias?

Een alias vertegenwoordigt een bestand, maar is geen kopie van een bestand. Een alias wijst naar het bestand dat het vertegenwoordigt. Als u dus een alias opent, opent u het oorspronkelijke bestand.

De wijzigingen die u aanbrengt, worden in het oorspronkelijke bestand opgeslagen en zijn zichtbaar als u een van de aliassen van het bestand opent (u kunt net zoveel aliassen maken als u nodig vindt).

Door gebruik te maken van aliassen in plaats van kopieën van een programma of document, bespaart u ruimte op uw schijven.

Als u meerdere kopieën van een programma of document maakt en deze in afzonderlijke mappen opbergt, nemen deze kopieën veel meer ruimte in dan het oorspronkelijke bestand. Bovendien zou u alle kopieën moeten veranderen, wanneer u in een van de kopieën een wijziging aanbrengt.

Een alias gebruiken

Het kan handig zijn om een bestand in verschillende mappen te hebben staan, zodat u niet steeds naar een bepaalde map moet om het bestand te openen.

1. Open, als dit nog niet is gebeurd, het symbool van de harde schijf.

Het venster van de harde schijf moet nu het actieve venster zijn.

2. Kies 'Nieuwe map' uit het Archief-menu.

Er verschijnt een symbool 'Lege map' in het venster van de harde schijf. Het symbool en de naam ervan zijn al geselecteerd. (De naam is gemarkeerd en er staat een kader omheen.)

3. Typ "Brieven oktober" en druk op Return.

De geselecteerde tekst wordt vervangen door de tekst die u typt.

4. Open het symbool 'Brieven aan familie'.

5. Klik op 'Brief aan Els' om dit symbool te selecteren.

6. Kies 'Maak alias' uit het Archief-menu.

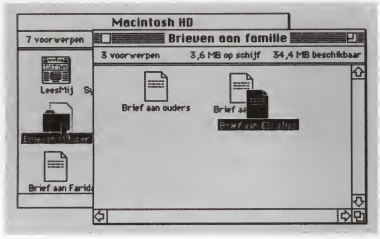
Er verschijnt een symbool 'Brief aan Els alias' vóór het symbool 'Brief aan Els'. Het symbool en de naam ervan zijn al geselecteerd.

Zoals u ziet, is de naam van de alias cursief weergegeven. Op deze manier kunt u snel zien of u met een alias te maken hebt of niet.

7. Sleep het venster 'Brieven aan familie' naar rechts tot u de map 'Brieven oktober' in het venster van de harde schijf ziet.

8. Sleep de alias 'Brief aan Els' naar de map 'Brieven oktober' en laat de muisknop los.

Misschien moet u het venster 'Brieven aan familie' vergroten of verplaatsen om beide symbolen tegelijk te kunnen zien.

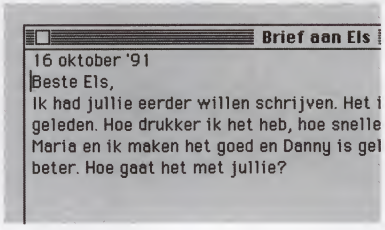
9. Open het symbool van de map 'Brieven oktober'.

10. Open het symbool van 'Brief aan Els alias'.

Het document 'Brief aan Els' wordt geopend en LeerTekst wordt het actieve programma.

Het invoegpunt (het knipperende verticale streepje) staat, als het goed is, aan het begin van het document links van de letter "B" van "Beste".

11. Typ "16 oktober '91" en druk eenmaal op Return.

12. Kies 'Bewaar' uit het Archief-menu.

13. Kies 'Sluit' uit het Archief-menu.

Het document 'Brief aan Els' wordt gesloten en LeerTekst blijft het actieve programma.

Als u het symbool van het oorspronkelijke document 'Brief aan Els' (in de map 'Brieven aan familie') opent, ziet u dat dit document de datum 16 oktober '91 heeft gekregen.

U kunt het document 'Brief aan Els' nu zowel vanuit de map 'Brieven aan familie' als vanuit de map 'Brieven oktober' openen. Door het oorspronkelijke document in de ene map te plaatsen en de alias in de andere, kunt u het document vanuit beide mappen benaderen.

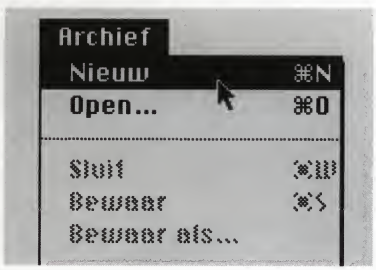
14. Sluit alle vensters op het bureaublad.

Een sjabloondocument maken

Het kan handig zijn een document te hebben dat u kunt gebruiken als een standaard-formulier, vergelijkbaar met de voorbedrukte velletjes van een memoblok. U maakt voor dit doel een sjabloondocument.

Om te oefenen met het maken van sjabloondocumenten, maakt u een document in LeerTekst dat u kunt gebruiken als standaardformulier.

1. Zorg dat LeerTekst het actieve programma is en er geen venster is geopend, en kies 'Nieuw' uit het Archief-menu.

Als LeerTekst niet actief is, opent u het LeerTekst symbool in het venster van de harde schijf of kiest u LeerTekst uit het Programma-menu.

Er verschijnt een naamloos LeerTekst venster.

2. Typ de volgende tekst:

DATUM:

AAN:

VAN: [Typ hier uw naam.]

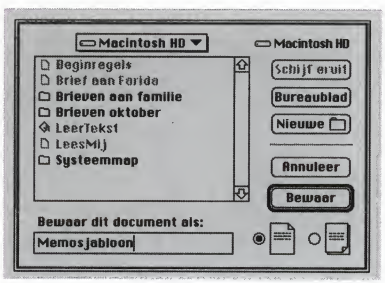
BETREFT:

3. Kies 'Bewaar' uit het Archief-menu.

In het dialoogvenster dat verschijnt, kunt u het document een naam geven en opgeven waar het moet worden bewaard.

❖ *Opmerking.* Als de naam van de harde schijf niet boven aan de lijst staat, klikt u op het symbool boven de knop 'Schijf eruit'. ❖

4. Typ "Memosjabloon".

Omdat "Naamloos" al is geselecteerd als het dialoogvenster verschijnt, kunt u direct typen. Alles wat u typt, vervangt de geselecteerde tekst.

5. Klik op 'Bewaar'.

Het venster heet nu 'Memosjabloon' en het document is opgeslagen op de harde schijf.

6. Sluit het document 'Memosjabloon'.

Om een document te sluiten, klikt u in het sluitvak links in de titelbalk of kiest u 'Sluit' uit het Archief-menu.

Het venster wordt gesloten en LeerTekst blijft het actieve programma.

7. Klik op het symbool van de harde schijf, in het venster van de harde schijf of op een willekeurige plaats op het bureaublad.

De Finder wordt het actieve programma en het venster van de harde schijf wordt het actieve venster. In dit venster ziet u het document 'Memosjabloon'.

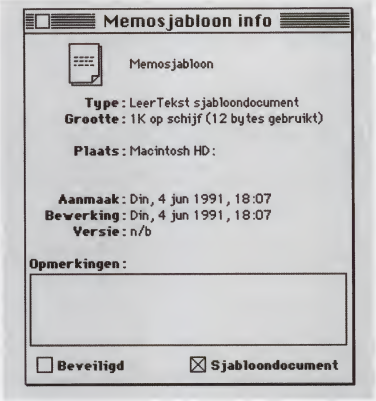
8. Klik op het symbool 'Memosjabloon' om het te selecteren.

9. Kies 'Info' uit het Archief-menu.

Het infovenster dat verschijnt bevat informatie over het geselecteerde symbool.

10. Klik in het aankruisvak 'Sjabloondocument' in de rechter benedenhoek van het venster, zodat er een kruisje in het vak komt te staan.

Door in het aankruisvak 'Sjabloondocument' te klikken, verandert u het document 'Memosjabloon' van een gewoon document in een sjabloondocument. Als u een sjabloondocument opent, verschijnt er een naamloos venster met de inhoud van het sjabloondocument. Er kan ook een dialoogvenster verschijnen, waarin u wordt gevraagd het nieuwe document een naam te geven.

Het sjabloondocument zelf kunt u niet meer wijzigen, tenzij u er weer een gewoon document van maakt. U doet dit door opnieuw het infovenster van het sjabloondocument te openen en in het aankruisvak 'Sjabloondocument' te klikken om het kruisje te verwijderen.

11. Sluit het infovenster.

U sluit het venster door in het sluitvak links in de titelbalk te klikken of door 'Sluit venster' te kiezen uit het Archief-menu.

Het symbool van 'Memosjabloon' is nu veranderd. Het symbool lijkt nu ook echt op een memoblok.

Zelf een sjabloondocument invullen

Open het symbool van het sjabloondocument en typ een kort memo.

Plaats de I-vormige aanwijzer op de plaats waar u de tekst wilt typen en klik met de muis. Hierdoor zet u het invoegpunt (het knipperende verticale streepje) op de juiste plaats.

Kies 'Bewaar' uit het Archief-menu, geef het memo een naam, klik op de knop 'Bewaar' en kies 'Stop' uit het Archief-menu.

Zoals u ziet, blijft het symbool van het sjabloondocument 'Memosjabloon' in het venster van de harde schijf staan. Het symbool van het memo dat u zojuist hebt gemaakt (een gewoon documentsymbool) staat ook in dit venster.

Wat nu?

Vanaf het einde van hoofdstuk 6 bent u in staat zelfstandig met de Macintosh te werken. U kunt nu het volgende gaan doen:

- leren werken met Macintosh programma' s die u voor uw werk nodig hebt, of
- verder gaan met hoofdstuk 8, waarin u leert de verschillende instellingen van de Macintosh, waaronder de tijd en de datum, te wijzigen, of
- een pauze inlassen.

Vergeet niet de Macintosh uit te zetten wanneer u langer dan een paar uur met uw werk stopt.

Voorkeuren instellen voor uw Macintosh

In dit hoofdstuk

leert u hoe u

- de tijd en de datum van de computer instelt
- het waarschuwingssignaal en de geluidssterkte daarvan instelt

Verder vindt u informatie over

- regelpanelen

U hebt ongeveer een kwartier nodig om dit hoofdstuk door te nemen.

Voor u begint

Het is niet nodig om eerst dit hoofdstuk door te nemen voor u met Macintosh programma's wilt gaan werken.

Wel dient u

- hoofdstuk 1 tot en met 6 te hebben doorgenomen.

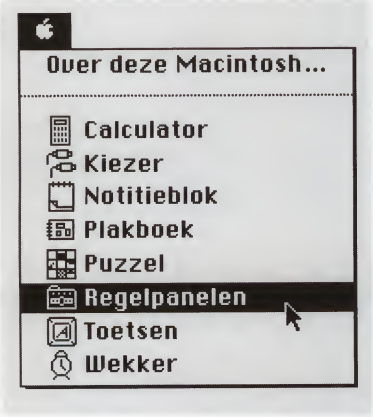
Als uw computer niet aan staat, schakelt u hem nu in.

Tijd en datum instellen

De Macintosh heeft een klok die de tijd en de datum bijhoudt (een batterij zorgt ervoor dat tijd en datum doorlopen, ook als de computer wordt uitgeschakeld).

Aangezien bij veel programma's de tijd en de datum automatisch in het document kan worden gezet, zult u vroeg of laat de juiste tijd en datum moeten instellen.

1. Kies 'Regelpanelen' uit het Apple-menu.

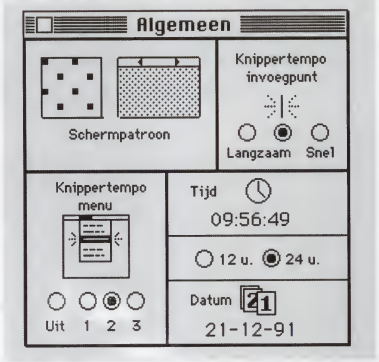
Het venster 'Regelpanelen' verschijnt. U ziet nu alle regelpanelen die in de Systeemmap zijn geïnstalleerd.

2. Open het symbool 'Algemeen'.

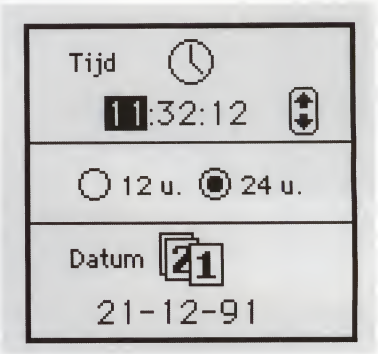

Dit doet u door op het symbool te klikken en 'Open' uit het Archief-menu te kiezen, of door dubbel op het symbool te klikken.

Het regelpaneel 'Algemeen' verschijnt.

3. Als u de tijdsaanduiding (12-uurs of 24-uurs klok) wilt wijzigen, klikt u op de desbetreffende knop.

Bij de 12-uurs klok wordt half twee 's middags als 1:30 aangeduid en bij de 24-uurs klok als 13:30.

4. Klik op het gedeelte van de tijd dat u wilt wijzigen (uren, minuten of seconden).

Rechts van de tijd verschijnen twee pijltjes, een omhoog wijzende en een omlaag wijzende.

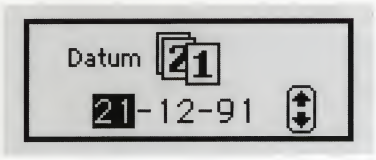
5. **Klik op de pijl omhoog of de pijl omlaag totdat de uren, minuten of seconden kloppen.**

6. **Herhaal stap 4 en 5, indien nodig, tot de gehele tijd klopt.**

7. **Klik op het symbool van de klok (naast het woord 'Tijd') om de nieuwe tijd op te slaan.**

8. **Klik op het gedeelte van de datum dat u wilt wijzigen (dag, maand of jaar).**

Rechts van de datum verschijnen twee pijltjes, een omhoog wijzende en een omlaag wijzende.

9. **Klik op de pijl omhoog of de pijl omlaag totdat de dag, de maand of het jaar klopt.**

10. **Herhaal stap 8 en 9, indien nodig, tot de gehele datum klopt.**

11. **Klik op het kalendersymbool (naast het woord 'Datum') om de nieuwe datum op te slaan.**

12. **Sluit het venster 'Algemeen'.**

Dit doet u door in het sluitvak links in de menubalk te klikken of door 'Sluit venster' uit het Archief-menu te kiezen.

Wat u met regelpanelen kunt regelen

Met behulp van diverse regelpanelen kunt u bijna alle standaardinstellingen van de Macintosh aanpassen aan uw eigen voorkeuren. Zo kunt u de tijd en de datum instellen, een waarschuwingssignaal en de sterkte van het geluid kiezen, het patroon van het bureaublad wijzigen, een andere kleur kiezen om een voorwerp te markeren (indien uw beeldscherm kleuren of grijstinten kan weergeven) en de werking van het toetsenbord aanpassen.

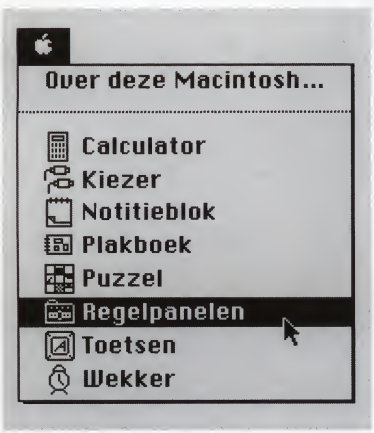
In hoofdstuk 7 van het *Macintosh Naslaghandboek* wordt uitgebreid verteld hoe u uw voorkeuren instelt met behulp van de verschillende regelpanelen.

Het waarschuwingssignaal en de geluidssterkte instellen

In veel programma's wordt een waarschuwingssignaal gegeven als er een bericht op het scherm verschijnt of als u een handeling verricht die de Macintosh niet herkent of op dat moment niet toestaat.

U kunt uit verschillende geluiden kiezen. Bovendien kunt u de sterkte van het geluid instellen.

1. Als het venster 'Regelpanelen' nog niet is geopend, kiest u het commando 'Regelpanelen' uit het Apple-menu.

Het venster 'Regelpanelen' verschijnt. U ziet nu alle regelpanelen die in de Systeemmap zijn geïnstalleerd.

2. Open het symbool 'Geluid'.

Dit doet u door op het symbool te klikken en 'Open' uit het Archief-menu te kiezen, of door dubbel op het symbool te klikken.

Het regelpaneel 'Geluid' verschijnt. Het geluid dat de computer op dit moment gebruikt, is geselecteerd.

3. Klik op de naam van het gewenste geluid.

Wellicht ziet u meer geluiden dan in de afbeelding.

Wanneer u een geluid selecteert, hoort u dit op de sterkte die nu is ingesteld.

4. Sleep de volumeregelaar omhoog of omlaag om de gewenste sterkte in te stellen.

❖ *Opmerking.* Als u geen geluidssignaal wilt horen, sleept u de regelaar naar nul. U hoort dan niets, maar ziet de menubalk knipperen. ❖

5. Sluit het venster 'Geluid'.

Dit doet u door in het sluitvak links in de menubalk te klikken of door 'Sluit venster' uit het Archief-menu te kiezen.

Wat nu?

U bent aan het einde van het laatste hoofdstuk van deze handleiding gekomen. Het is nu tijd om

- te leren werken met Macintosh programma's (als u dat tenminste nog niet hebt gedaan)

Wanneer u nog een keer iets in deze handleiding wilt opzoeken, kunt u gebruik maken van de *Naslagkaart*, de index achter in de handleiding en de inhoudsopgave voorin.

Veel plezier met uw Macintosh!

3.5-inch schijven 30
  aanschaffen 28
  behandeling 36
  beveiligen (en beveiliging opheffen) 35
  capaciteit 30
  functie 31
  in schijfeenheid plaatsen 28
  initialiseren 29–30
  naam geven 29
  naar harde schijf kopiëren 32–33
  reservekopieën maken op 61
  verwijderen 34

A
aanmaken
  aliassen 77–78
  documenten 43
  mappen 75
  sjabloondocumenten 79–80
Aan-toets 2
aan/uit-schakelaar 2
aanwijzen met de muis 8
aanwijzer
  I-vormige 51
  pijlvormige 8
actief
  document, opslaan onder andere naam 73, 74
  maken, ander programma 45–46
  programma 45, 46, 50
  programma, document openen vanuit 74
  venster 12–13
afdrukken, document 59
Algemeen (regelpaneel) 84
alias
  beschrijving 76
  gebruik 77–78
aliassymbolen 77
Apple-menu
  Kiezer 57, 58
  Regelpanelen 85
AppleTalk, printer in netwerk selecteren 58
Archief-menu
  Berg op (commando) 34, 37
  Bewaar (commando) 44, 54
  Bewaar als (commando) 73
  Dupliceer (commando) 71
  Info (commando) 80
  Maak alias (commando) 77–78
  Nieuwe map (commando) 75
  Open (commando) 11, 12–13, 32
  Print (commando) 59
  Sluit (commando) 47
  Sluit venster (commando) 23
  Stop (commando) 60
automatisch doorlopen, tekst 43

B
Ballonhelp 66
beeldscherm, aan- en uitzetten 2
bekijken, vensterinhoud 14–17
Berg op (commando Archief-menu) 34
  voorwerp uit prullenmand terughalen 37
bestanden
  Zie ook documenten
  aanmaken 42
  weggooien 37
besturingssysteem 44

beveiligen, schijf 35
  beveiliging opheffen 35
Bewaar (commando Archief-menu) 44, 54
Bewaar als (commando Archief-menu) 73
  versus commando 'Bewaar' 74
bewerken, tekst 51–53, 55–56
bureaublad
  algemene informatie 8–25
  bij opstarten 3
  inhoud 18–19
  opruimen 10
  wijzigen 85

C

Command-Q (commando 'Stop') 60
Command-S (commando 'Bewaar') 54
Command-toets (⌘), als speciale toets 24
commando's 10–11
  toetsenbord-equivalenten voor 54
communiceren met de Macintosh 10–11
Control-toets, speciale toets 24
corrigeren, fouten met Delete-toets 43, 51

D, E

datum en tijd, instellen 84–85
Delete-toets 43, 51
  tekst verwijderen 56
diskettes. *Zie* 3.5-inch schijven
documenten 19, 42
  aanmaken 43
  afdrukken 59
  aliassen 76
  bewerken 51–53, 55–56
  kopiëren 70–71
  naam wijzigen 72
  openen 50
  openen vanuit programma 74
  opslaan 43–44
  opslaan onder andere naam 73, 74
  sjabloondocumenten 79–80
  sluiten 47
dubbel klikken
  op symbolen 50
  op tekst 56, 72
Dupliceer (commando Archief-menu) 71

F

Finder
  actief maken 45–46
  document openen zonder 74
  functie 45
fouten corrigeren, Delete-toets 43, 51
functietoetsen 25

G

Geluid (regelpaneel) 86
geluidssterkte, instellen 86
gemeenschappelijke schijf 18
grafisch programma
  als toepassingsprogramma 44
  installeren 38–39

H

harde schijf
  3.5-inch schijf kopiëren naar 32–33
  capaciteit 30
  functie 31
  symbool 11, 18, 31
help
  Ballonhelp 66
  Macintosh Naslaghandboek 64–65
Help-menu 66

I, J

I-vormige aanwijzer 51
Info (commando Archief-menu), sjabloondocumenten maken 80
initialiseren, schijf 29–30
inschakelen, Macintosh 1-4
installeren, programma 38–39
invoegen, tekst 51
invoegpunt 43, 51

K

kalendersymbool, datum instellen 85
kiezen
  commando 10–11
  door dubbel klikken 50
  printer 57–58
  voorwerp 10–11
Kiezer
  printers selecteren in 57, 58
  werking van 57
klembord 55
kleur, wijzigen 85
klikken, op voorwerp 8
  dubbel klikken 50
klok, instellen 84–85
Knip (commando Wijzig-menu) 55
knippen en plakken, tekst 55
kopiëren
  document 70–71
  schijfinhoud voor reservekopie 61

L

Leeg prullenmand (commando Archief-menu) 37
LeerTekst
  programma openen 42
  symbool 42

M

Maak alias (commando Archief-menu) 77–78
maatvak, verslepen 13–14
Macintosh II
  aanzetten 4
  uitzetten 2
Macintosh Naslaghandboek 64
  gebruiken 64–65
Macintosh Netwerkhandleiding 65
Macintosh Portable
  aanzetten 2
  uitzetten 4
Macintosh SuperDrive 28
magneten, voorzorgsmaatregelen 36
mappen
  aanmaken 75
  alias maken 77–78
  bestanden opbergen in 75
  functie 19
  weggooien 37
markeren, tekst 55
Memosjabloon, sjabloondocument
  gebruiken 81
  maken 79–80
menu's
  ballonhelp 66
  functie 19
  openen 9
menunamen, muisknop indrukken op 9
modempoort 57
muis
  computer uitzetten 4
  gebruik 8–9, 10

N

naam
  van symbool wijzigen 72
  voor schijf typen 29
netwerk
  Macintosh Netwerkhandleiding 65
  printer kiezen in 58
Nieuwe map (commando Archief-menu) 75

O

onderhoud, 3.5-inch schijven 36
Open (commando Archief-menu) 11, 12–13
openen
  documenten 50
  programma's 42
  symbolen 11
opslaan
  belang van 43, 54
  document 43–44, 54
  onder andere naam 73, 74
opstartschijf 3
  schijfsymbool 11, 18, 31
Option-toets, speciale toets 24

P, Q

Personal LaserWriter SC, kiezen 57
pijltoetsen 24
plaatsen, schijf in schijfeenheid 28
Plak (commando Wijzig-menu) 55
poorten, printer aansluiten 57
Print (commando Archief-menu) 59
printer, kiezen 57–58
printerpoort 57
printersymbool 57
problemen
  beeldscherm werkt niet 2
  opstartschijf wordt niet gevonden 3
programma's
  actieve 45, 46, 50
  aliassen 76–78
  functie 19
  informatie over 64
  installeren 27-39
  naar ander programma gaan 45–46
  openen 42
  toepassingsprogramma's 44
  tweede Systeemmap verwijderen 38–39
  verlaten 60
Programma-menu, ander programma actief maken 45–46
prullenmand
  functie 19
  gebruik 37
  map slepen naar 37
  symbool 12
prullenmandvenster
  openen 12–13, 37
  sluiten 37

R

randapparaten
  aanzetten 2
  uitzetten 4
Regelpanelen (venster)
  functie 85
  tijd en datum instellen 84–85
  waarschuwingssignaal en geluidssterkte instellen 86

reservekopie maken 61
Ruim op: bureau (commando Speciaal-menu) 10

S
scherm
  inhoud bureaublad 18–19
  inhoud vensters verschuiven 14–17
  venster verplaatsen 21–22
schijfsymbolen 31
schijven
  Zie ook 3.5-inch schijven; harde schijf
  functie 18
  gemeenschappelijke 18
  inhoud kopiëren 32–33
schuifbalken 15–17
schuifpijlen 15, 16
selecteren
  printersymbool 57
  symbolen 50
  tekst 55, 56
  voorwerpen 8, 10–11
Shift-toets, speciale toets 24
sjabloondocumenten 79–80
slepen, voorwerp 9
Sluimer (commando Speciaal-menu) 4
Sluit (commando Archief-menu) 47
sluiten
  document 47
  venster 20, 22, 23
sluitvak 20
Sluit venster (commando Archief-menu) 23
Speciaal-menu
  Leeg prullenmand (commando) 37
  Ruim op: bureau (commando) 10
  Sluimer (commando) 4
  Zet uit (commando) 4
speciale toetsen 24
Stop (commando Archief-menu) 60
SuperDrive, schijfeenheid 28
symbolen 18
  aanwijzen 8
  alias 77
  dubbel klikken 50
  in map opbergen 75
  klikken 8
  naam wijzigen 72
  naar prullenmand slepen 37
  op oorspronkelijke plaats terugzetten 10
  openen 11
  selecteren 10–11, 50
  slepen 9
  van harde schijf 11, 18, 31
symboolnaam, wijzigen 72
Systeemmap
  extra map weggooien 38–39
  functie 31
  symbool 18
  venster openen 14–15
systeemprogrammatuur 44

T
tekst
  bewerken 51–53, 55–56
  invoegen 51
  knippen en plakken 55
  opslaan 43–44, 54
  selecteren 55, 56
  typen 43
  verwijderen 56
tekstverwerkingsprogramma
  als toepassingsprogramma 44
  installeren 38–39
tijd en datum, instellen 84–85
titelbalk, verslepen 21, 22
toepassingsprogramma's 44
toetsen, soorten 24–25
toetsenbord, gebruik 24–24
toetsenbord-equivalenten 54
Toon helpballonnen (commando Help-menu) 66
typefouten, corrigeren 43, 51
typen, tekst 43

U
uitschakelen, Macintosh 1-4

V
vensters
  actieve 12–13
  functie 19
  inhoud bekijken 12
  niet-zichtbare delen bekijken 14–17
  sluiten 20, 22, 23
  vergroten/verkleinen 13–14
  verplaatsen 21–22
Verberg helpballonnen (commando Help-menu) 66
vergroten/verkleinen, venster 13–14
verlaten, programma 60
  versus document sluiten 47
verplaatsen
  muis 10
  vensters 21–22
verschuiven, vensterinhoud 14–17
verwijderen, 3.5-inch schijf 34
voorwerpen
  Zie ook symbolen
  aanwijzen 8
  dubbel klikken op 50
  geselecteerde symbolen 8
  klikken op 8
  slepen 9

W, X, Y

waarschuwingssignaal, instellen 86
wijzigen
  datum en tijd 84–85
  document 51–53, 55–56
  symboolnaam 72
  venstergrootte 13–14
Wijzig-menu
  Knip (commando) 55
  Plak (commando) 55
  Wis (commando) 56
Wis (commando Wijzig-menu) 56
wissen. *Zie* Delete-toets

Z

Zet uit (commando Speciaal-menu) 4
zoom-vak 14

J.C. AANDEWIEL
Peerlenburgh 14
3601 JB Maarssen
Tel. 03465 - 68521